

Explaining the UAE's Model of Sub Imperialism in Africa: The Logics of Economy, Geopolitics, and Global Ambitions, and the Mechanism of Proxy Forces

Najmīyeh Pouresmaeli *

Faculty Member, Department of Political
Studies, African Studies Center, Tarbiat
Modares University, Tehran, Iran

Received: 11/Oct/2025

Accepted: 14/May/2026

ISSN:2345-6140

eISSN:2476-6208

Introduction

Africa's geopolitical, strategic, and economic significance for the UAE is both multifaceted and vital. Owing to Africa's strategic diversity and growing importance, the need for a multidimensional UAE foreign policy toward Africa has become increasingly imperative. The UAE's multidimensional foreign policy in Africa is characterized by a combination of economic cooperation and investment, interventionist and, at times, destabilizing policies, humanitarian assistance, and pragmatic neutrality. At the same time, it pursues a sophisticated balancing strategy aimed at expanding its influence while competing with both regional and global powers.

The present study aimed to provide an in-depth and insightful analysis of the UAE's actions in Africa. Adopting the logic of sub-imperialism

* Corresponding Author: n.pouresmaili@modares.ac.ir

How to Cite: PourEsmaili, N., (2026), "Explaining the UAE's Model of Sub Imperialism in Africa: The Logics of Economy, Geopolitics, and Global Ambitions, and the Mechanism of Proxy Forces", *Political Strategic Studies*, Vol. 15, No. 58, 321-363. Doi: [10.22054/qpss.2026.88797.3691](https://doi.org/10.22054/qpss.2026.88797.3691)

as its central analytical framework, it sought to answer the following question: How can the UAE's model of influence in Africa be explained through the lens of sub-imperialism? It argued that the UAE's model of influence could be understood as a form of sub-imperialism driven by the interaction of three principal logics—economic centrality, global ambition, and the management of geopolitical constraints—and facilitated through the use of proxy networks.

Literature Review

A substantial body of literature addresses the UAE's foreign policy in Africa, focusing on its economic, security, military, and geopolitical aspects. The notable studies include "The Fragile Coalition and Political Competition Between the UAE and Saudi Arabia in Yemen (2015–2020)" (Hedayati Shahidani & Babaie, 2021), "Aligning Religion With Foreign Policy: The Case of the UAE" (Rafiee Ghohsareh, 2023), and "The Impact of Globalization on Green Economy Policymaking in the Arab States of the Persian Gulf: The Case of Saudi Arabia and the UAE (2015–2024)" (Momeni & Damirchi, 2025). The existing literature has largely focused on specific dimensions or limited aspects of the UAE's foreign policy in Africa. Representative studies include "The United Arab Emirates Engagement in Ethiopia: Implications for the Horn of Africa's Geopolitical and Security Landscapes" (Gebru, 2025), *The "Economy First" Doctrine: Projects of the 50 and the Business Impact of the U.A.E.'s Recent Foreign Policy Shift* (Molavi, 2022), "The Regional Influence of the United Arab Emirates in West Asia and North Africa" (Jafari Far & Khani, 2022), and "Africa in the Top Documents of the United Arab Emirates' Foreign Policy (PourEsmaili, 2025).

It seems that a comprehensive examination of the underlying nature of the UAE's multidimensional foreign policy—one that integrates its economic, security, military, diplomatic, and geopolitical dimensions—remains lacking. Existing studies have largely focused either on

economic investments or on the military aspects of UAE engagement, while a holistic analysis of interaction among these dimensions, and of how they collectively shape the UAE's broader strategy in Africa, remains an important research gap. This lack of analytical comprehensiveness provides an opportunity for further research to develop broader and more integrative approaches capable of illuminating the complexities and contradictions of the UAE's policies in the region, thereby contributing to the existing scholarly literature.

Materials and Methods

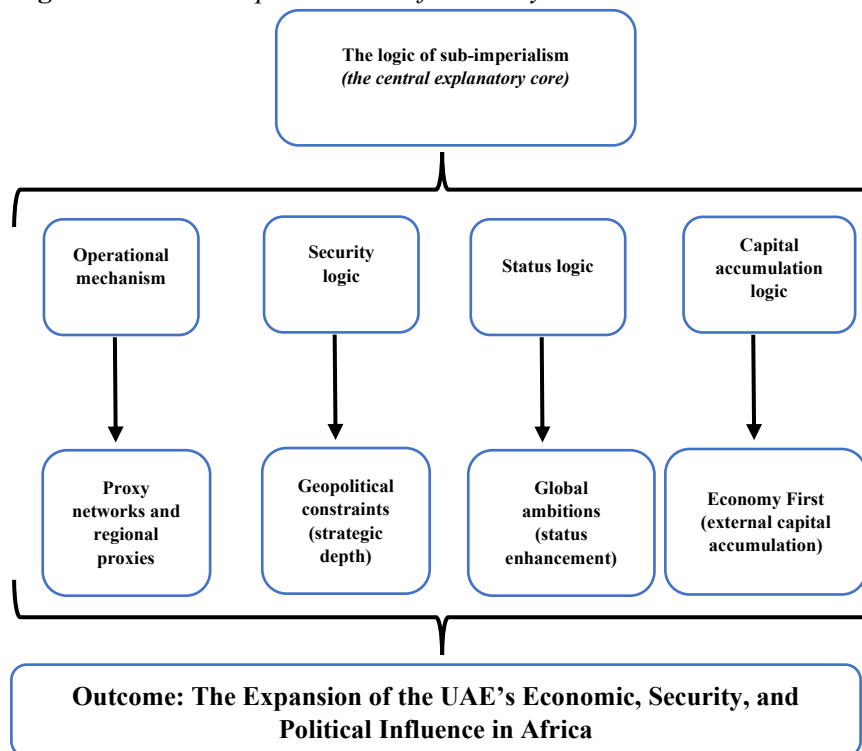
This study employed a qualitative approach based on an interpretive–explanatory methodology to analyze the UAE's model of influence in Africa. The interpretive analysis focused on the meaning and logic underlying the UAE's foreign policy behavior through an analysis of official documents, economic and security policies, and patterns of interaction with regional and extra-regional actors. This phase sought to clarify how the UAE's strategic objectives and preferences were formulated and articulated.

Concerning the explanatory analysis, the data was analyzed through the theoretical lens of sub-imperialism in order to identify and conceptualize the causal mechanisms underlying the expansion of UAE influence in Africa. The study drew on qualitative analysis of policy documents, international reports, and relevant scholarly literature as its primary sources of data. Through a mechanism-based analytical approach, it examined the relationship between key factors—including economic centrality, the pursuit of international status, geopolitical considerations, and reliance on proxy networks—and the emergence of a sub-imperialist model in the UAE's foreign policy. This approach enabled the researcher not only to interpret the meaning of foreign policy actions but also to systematically analyze the causal logic linking structural conditions to the UAE's operational strategies.

Results and Discussion

Sub-imperialism is not merely a label applied to the UAE's foreign policy; rather, it represents the underlying logic that connects economic interests, security objectives, geopolitical ambitions, and the use of proxy networks in the UAE's regional and extra-regional engagements. The UAE's conduct can be characterized as sub-imperialist because it relies on sub-imperialist mechanisms in seeking to address challenges of capital accumulation, enhance its position within the global power hierarchy, mitigate geopolitical constraints, and project influence at relatively low cost. The following presents a structured conceptual model that links the UAE's sub-imperialism to the four aforementioned dimensions.

Figure 1. *The Conceptual Model of the Study*

The UAE's sub-imperialism can be conceptualized as the central logic underlying the country's foreign policy toward Africa. This logic operates through three interrelated logics and one key mechanism. First, the economy-first logic provides the material foundation for and facilitates external capital accumulation. Second, the logic of geopolitical constraints explains the security dimension of the UAE engagement and the need to establish strategic depth in its surrounding African environments. Third, the logic of global ambition captures the status dimension of the UAE's foreign policy and reflects the aspiration to enhance the country's position within the international hierarchy of power. Fourth, the proxy mechanism serves as an operational instrument for exercising influence in a flexible and relatively low-cost manner.

Taken together, these components contribute to the expansion and consolidation of the UAE's economic and security influence across Africa and constitute a coherent model of sub-imperialism. The first component, the economy-first logic, explains why the UAE seeks to expand its economic and logistical influence across Africa. The second logic (i.e., geopolitical constraints) highlights why Africa represents not merely an economic market for the UAE but also a strategic security buffer. The logic of global ambitions explains the UAE's efforts to project influence beyond what might be expected from its material capabilities and to enhance its position within the international system. The fourth component (i.e., the pursuit of expanding influence through regional proxy-building) illustrates how the UAE operationalizes and projects its influence through flexible networks of proxy forces.

Conclusion

The findings suggested that the UAE's model of external influence in Africa can be meaningfully understood through the concept of sub-imperialism—a concept that refers to the behavior of middle powers within the international system as they seek to project their economic,

security, and political capabilities into surrounding environments. The analysis of four components (i.e., economic centrality, global ambitions, the management of geopolitical constraints, and the instrumental use of proxy networks) demonstrated that this pattern of behavior is not simply the result of favorable external conditions, but rather emerges from the interaction between structural drivers and deliberate strategic choices. Accordingly, the UAE's model departs from the conventional logic associated with middle powers and instead reflects a form of expanded regional activism aimed at enhancing strategic depth beyond its immediate geographic surroundings.

At the theoretical level, integrating these four mechanisms into a coherent analytical model helps clarify the internal dynamics of sub-imperialism as a conceptual framework. More specifically, it demonstrates how the logics of economic accumulation, security imperatives, the pursuit of international status, and the use of proxies can interact within a unified strategic framework. The model may also contribute to explaining the behavior of other middle powers and actors across different regions, thereby providing a foundation for comparative analysis. The main conclusion of this study is that a mechanism-centered and multi-level analytical approach—rather than single-factor explanations—offers greater explanatory power for understanding the transregional influence strategies of small and middle powers and provides promising avenues for future research.

Keywords: UAE, Africa, Sub-imperialism, Multifaceted Foreign Policy, Nature of Foreign Policy

تبیین الگوی خرده‌امپریالیسم امارات در آفریقا؛ منطق اقتصادی، ژئوپلیتیکی و جاه‌طلبی‌های جهانی و سازوکار نیروهای نیابتی

عضو هیئت علمی گروه مطالعات سیاسی، مرکز مطالعات آفریقا، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

نجمیه پوراسمعیلی *

چکیده

اهمیت ژئوپلیتیکی، استراتژیک و اقتصادی آفریقا برای امارات چندوجهی و حیاتی است. به دلیل اهمیت متنوع و استراتژیک این قاره، لزوم داشتن سیاست خارجی چندوجهی امارات در قبال آفریقا، ضروری شده است. سیاست خارجی چندوجهی امارات در آفریقا با ترکیبی از همکاری و سرمایه‌گذاری در آفریقا، اقدامات مداخله‌جویانه و بی‌ثبات‌کننده، کمک‌های بشردوستانه و تعامل بی‌طرفانه، موازنه پیچیده برای نفوذ در رقابت با رقبای منطقه‌ای و جهانی خود شکل می‌گیرد. برای بررسی عمیق و روشنگرانه اقدامات امارات در آفریقا، با در نظر گرفتن منطق خرده‌امپریالیسم به عنوان هسته تبیینی مرکزی، این مقاله به دنبال پاسخ به این پرسش است که الگوی نفوذ امارات در آفریقا چگونه در چارچوب خرده‌امپریالیسم قابل تبیین است؟ در پاسخ استدلال می‌شود که الگوی نفوذ امارات در آفریقا را می‌توان به عنوان شکلی از خرده‌امپریالیسم تبیین کرد که از طریق هم‌افزایی سه منطق اصلی؛ اقتصادمحوری، جاه‌طلبی جهانی، مدیریت تنگنای ژئوپلیتیکی و سازوکار شبکه‌های نیابتی تحقق می‌یابد. این پژوهش از روش کیفی تفسیری-تبیینی بهره می‌گیرد.

واژگان کلیدی: امارات متحده عربی، آفریقا، خرده‌امپریالیسم، سیاست خارجی چندوجهی، ماهیت سیاست خارجی.

مقدمه

اهمیت ژئوپلیتیکی، استراتژیک و اقتصادی آفریقا برای امارات چندوجهی و حیاتی است. از نظر اقتصادی، منابع طبیعی فراوان، زمین‌های کشاورزی وسیع و بازارهای روبه‌رشد آفریقا برای تلاش‌های امارات برای تنوع‌بخشی به اقتصاد و کاهش وابستگی به نفت به‌ویژه از طریق سرمایه‌گذاری در کشاورزی، انرژی (از جمله بخش‌های تجدیدپذیر، نفت و گاز) و پروژه‌های زیرساختی ضروری است. از نظر استراتژیک، امارات به‌دنبال مشارکت‌های امنیتی و حضور نظامی در شاخ آفریقا و دریای سرخ است تا امنیت دریایی و نفوذ منطقه‌ای از جمله مشارکت در درگیری‌های نیابتی و اتحاد با نیروهای محلی را افزایش دهد. علاوه بر این، مشارکت دیپلماتیک و کمک‌های توسعه‌ای امارات، مشروعیت ایجاد کرده و روابط با کشورهای آفریقایی را تقویت و حمایت دیپلماتیک را برای جاه‌طلبی‌های جهانی گسترده‌تر آن تضمین می‌کند؛ بنابراین، آفریقا برای تنوع اقتصادی، منافع امنیتی و طرح ژئوپلیتیکی امارات، فراتر از منطقه خلیج فارس حیاتی است. به دلیل اهمیت متنوع و استراتژیک این قاره، لزوم داشتن سیاست خارجی چندوجهی امارات در قبال آفریقا ضروری شده است.

سیاست خارجی چندوجهی امارات در آفریقا با ترکیبی از همکاری و سرمایه‌گذاری در آفریقا، اقدامات مداخله‌جویانه و بی‌ثبات‌کننده، کمک‌های بشردوستانه و تعامل بی‌طرفانه، موازنه پیچیده برای نفوذ در رقابت با رقبای منطقه‌ای و جهانی خود شکل می‌گیرد. برای نمونه «امارات در لیبی، حامی اصلی ژنرال خلیفه حفتر در جنگ داخلی لیبی بوده است. این مداخله، درگیری را گسترش داده و به بحران‌های انسانی دامن زده و انتقادات بین‌المللی قابل توجهی را به دلیل بی‌ثبات کردن لیبی و نقض حقوق بشر به‌دنبال داشته است (ADHRB, 2024: 1)». در «اتیوپی، دخالت امارات در درگیری تیگرای متناقض بوده است. گفته می‌شود امارات پهپادها و تدارکات نظامی را برای کمک به عملیات مرتبط با نقض جدی حقوق بشر علیه غیرنظامیان تأمین کرده است. در عین حال از حل منازعات و تلاش‌های بشردوستانه حمایت کرده است. این دوگانگی، نقش

مداخله جویانه نظامی امارات را در کنار تعامل دیپلماتیک برجسته می کند (Gebru, 2025: 2).

همچنین «امارات در میانجیگری اختلاف مرزی بین سودان و اتیوپی بر سر منطقه حاصلخیز الفشقه نقش داشته است. پیشنهادهایی مبنی بر تقسیم این منطقه به سه بخش بین اتیوپی (۲۵ درصد)، سودان (۲۵ درصد) و امارات (۵۰ درصد برای اجاره به یک شرکت کشاورزی اماراتی به مدت ۹۹ سال) مطرح شد (Hultberg, n.d.: 1)، اگرچه چنین طرح‌هایی به طور کامل محقق نشد. این امر نشان‌دهنده پیگیری قاطعانه منافع ژئواستراتژیک امارات از طریق ابتکارات دیپلماتیک است که خود را به عنوان یک ذی نفع در نظر می‌گیرد و منعکس‌کننده دیپلماسی مداخله جویانه و منفعت طلبانه است» (Hultberg, n.d.: 1). در سومالی نیز امارات علی‌رغم حمایت رسمی از تمامیت ارضی سومالی، مستقیماً با سومالی‌لند «خودمختار خودخوانده» تعامل داشته است. امارات از طریق شرکت دولتی دی‌پی‌ورلد، توافق‌نامه‌هایی را برای توسعه و بهره‌برداری از بندر بریرا امضا کرد و مالکیت آن را مابین خود (۵۱ درصد)، سومالی‌لند (۳۰ درصد) و اتیوپی (۱۹ درصد) به اشتراک گذاشت (Mosley, 2024, February 19: 1; Bakir, 2024: 1). این ترتیبات، اهرم اقتصادی امارات را در شاخ آفریقا افزایش می‌دهد و اقتدار فدرال سومالی را به چالش می‌کشد و یک استراتژی عمل‌گرایانه مبتنی بر سرمایه‌گذاری را نشان می‌دهد که اغلب با هنجارهای حاکمیتی در تضاد است.

«در سودان، امارات از نیروهای پشتیبانی سریع^۱ در جنگ داخلی حمایت کرده است. اگرچه رسماً توسط ابوظبی تکذیب شده است. دیده‌بان حقوق بشر، نیروهای پشتیبانی سریع را به ارتکاب جنایات جنگی، جنایات علیه بشریت و پاک‌سازی قومی متهم کرده است. در حالی که امارات همچنان به این نیرو، سلاح و پشتیبانی لجستیکی ارائه می‌دهد، این درگیری ادامه دارد، معیشت مردم را تحت تأثیر قرار داده، میلیون‌ها نفر را آواره کرده و فاجعه انسانی را رقم زده است (Frantz, 2025: 1)». این در حالی است که امارات جنگ داخلی سودان را مورد نقد قرار داده و به جمعیت آسیب‌دیده کمک‌های بشردوستانه

1. Rapid Support Forces (RSF)

ارائه می‌دهد. این رویکرد چندوجهی ماهیت پیچیده و گاهی متناقض سیاست خارجی امارات را در آفریقا برجسته می‌کند.

برای محققان، پژوهشگران و سیاست‌مداران جمهوری اسلامی ایران، درک ماهیت سیاست خارجی چندوجهی امارات در آفریقا بسیار مهم و ضروری است، زیرا این سیاست مستقیماً با منافع استراتژیک منطقه‌ای و بین‌المللی ایران تلاقی دارد. سرمایه‌گذاری‌های گسترده اقتصادی، حضور نظامی و تعامل دیپلماتیک امارات در آفریقا به‌ویژه در اطراف دریای سرخ و شاخ آفریقا، تلاش‌های ایران برای ایجاد نفوذ در منطقه را به چالش می‌کشد. رقابت ژئوپلیتیکی بین ایران و امارات در آفریقا، منعکس‌کننده تنش‌های گسترده‌تر خاورمیانه است که بر اتحادها و درگیری‌ها در کشورهای استراتژیک آفریقا تأثیر می‌گذارد. با درک رویکرد یکپارچه امارات (ترکیبی از تنوع اقتصادی، مشارکت‌های امنیتی و قدرت نرم) جمهوری اسلامی ایران می‌تواند رقابت را بهتر هدایت نماید، از منافع اقتصادی و سیاسی خود محافظت و سیاست‌های خارجی مؤثرتری را در آفریقا تدوین کند. علاوه بر این، نقش آفریقا به‌عنوان عرصه‌ای کلیدی برای نمایش قدرت جهانی، سیاست خارجی امارات را به عاملی حیاتی برای محاسبات ژئوپلیتیکی گسترده‌تر ایران و تلاش‌های آن برای ایجاد تعادل در برابر نفوذ امارات و کشورهای خلیج فارس در این قاره تبدیل می‌کند.

برای بررسی عمیق و روشنگرانه اقدامات امارات در آفریقا، تمرکز صرف بر «دلایل چندوجهی بودن»، خطر باقی‌ماندن در لایه سطحی تبیین را به همراه دارد، زیرا ممکن است تنها عوامل مختلفی را بدون تحلیل انتقادی ماهیت اساسی آنها توصیف کند. یک پرسش عمیق‌تر می‌تواند بر ماهیت ساختاری و انگیزشی پشت سیاست امارات تمرکز کند و تفسیر ظریفی از جاه‌طلبی‌های سیاسی، اولویت‌های اقتصادی و پویایی‌های منطقه‌ای را به‌دنبال داشته باشد. با چارچوب‌بندی پژوهش به این شکل، این مقاله، بررسی جامع و انتقادی از سیاست خارجی امارات را آغاز می‌کند که فراتر از فهرست کردن انگیزه‌ها، به درک چگونگی درهم‌تنیدگی جاه‌طلبی‌های داخلی، محدودیت‌های خارجی و پویایی قدرت منطقه‌ای در شکل‌دهی به تعاملات آفریقایی آن می‌پردازد. این امر همچنین امکان تأمل

انتقادی در مورد پیامدهای مثبت و منفی اقدامات آن از جمله همکاری، بی‌ثبات‌سازی و مسائل حقوق بشر را فراهم می‌کند.

برای بررسی عمیق و روشنگرانه اقدامات امارات در آفریقا، با در نظر گرفتن منطق خرده امپریالیسم به عنوان هسته تبیینی مرکزی، مقاله به دنبال پاسخ به این پرسش است که الگوی نفوذ امارات در آفریقا چگونه در چارچوب خرده امپریالیسم قابل تبیین است؟ در پاسخ استدلال می‌شود که الگوی نفوذ امارات در آفریقا را می‌توان به عنوان شکلی از خرده امپریالیسم تبیین کرد که از طریق هم‌افزایی سه منطق اصلی؛ اقتصادمحوری، جاه‌طلبی جهانی، مدیریت تنگنای ژئوپلیتیکی و سازوکار شبکه‌های نیابتی تحقق می‌یابد. در این تبیین از رویکرد کیفی با راهبرد تفسیری-تبیینی استفاده می‌شود. در ادامه با در نظر گرفتن «خرده امپریالیسم» به عنوان چارچوب نظری، هر کدام از چهار مؤلفه گام به گام تبیین و در پایان نیز نتیجه‌گیری ارائه می‌شود.

پیشینه پژوهش

مجموعه‌ای قوی از منابع علمی و تحلیلی در قالب کتاب، مقاله و تحلیل‌های آنلاین درباره ابعاد مختلف سیاست خارجی امارات در آفریقا وجود دارد که به صورت مجزا جنبه‌های اقتصادی، امنیتی، نظامی و ژئوپلیتیکی آن را بررسی می‌کنند مانند «ائتلاف شکننده و رقابت سیاسی امارات و عربستان در یمن» (۲۰۱۵-۲۰۲۰) (هدایتی شهیدانی و بابایی، ۱۴۰۰)، «هماهنگ ساختن مذهب با سیاست خارجی؛ مطالعه موردی امارات متحده عربی» (رفیعی قهاره، ۱۴۰۲) و «تأثیر جهانی‌شدن بر سیاست‌گذاری اقتصاد سبز در کشورهای عرب حاشیه خلیج فارس: مطالعه موردی عربستان و امارات (۲۰۱۵-۲۰۲۴)» (مؤمنی و دمیرچی، ۱۴۰۴).

تاکنون منابع موجود عمدتاً به جنبه‌های خاص یا موضوعات محدود در سیاست خارجی امارات در آفریقا پرداخته‌اند مانند «مشارکت امارات متحده عربی در اتیوپی: پیامدها برای چشم‌اندازهای ژئوپلیتیکی و امنیتی شاخ آفریقا» (Geburu, 2025: 2)، «دکترین اقتصاد اول»: پروژه‌های ۵۰ و تأثیر تجاری چرخش اخیر سیاست خارجی امارات متحده عربی» (Molavi, 2022)، «سیاست خارجی امارات متحده عربی در شاخ آفریقا: نقش قدرت

نرم در سیاست خارجی امارات متحده عربی در قبال اتیوپی و سومالی» (Farah, 2021)، «نفوذ منطقه‌ای امارات متحده عربی در غرب آسیا و شمال آفریقا» (جعفری فر و خانی، ۱۳۹۹) و «آفریقا در اسناد بالادستی سیاست خارجی امارات متحده عربی» (پوراسمعیلی، ۱۴۰۳).

بررسی کاملی که ماهیت پشت پرده سیاست خارجی چند وجهی امارات را در تمامی ابعاد اقتصادی، امنیتی، نظامی، دیپلماتیک و ژئوپلیتیکی در کنار هم و به صورت یکپارچه تحلیل کند، وجود ندارد. مطالعات بیشتر بر بخش‌های مرتبط با سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی یا نقش نظامی تمرکز کرده‌اند و تحلیل جامع از هم‌افزایی و تعامل بین این ابعاد و نحوه شکل‌گیری استراتژی کلی امارات در آفریقا کماکان یک خلأ پژوهشی محسوب می‌شود. این فقدان جامعیت در تحلیل، فرصتی برای تحقیقات بیشتر، مطالعات و تحلیل فراگیر و همه‌جانبه فراهم می‌آورد تا بتواند پیچیدگی‌ها و تضادهای سیاست امارات را در این منطقه بهتر نشان دهد و شکاف موجود در ادبیات علمی را پر کند.

روش

در این پژوهش از رویکرد کیفی با راهبرد تفسیری-تبیینی برای تحلیل الگوی نفوذ امارات در آفریقا استفاده می‌شود. در این چارچوب ابتدا از طریق رویکرد تفسیری، معنا و منطق کنش سیاست خارجی امارات در اسناد رسمی، سیاست‌های اقتصادی و امنیتی و الگوهای تعامل آن با بازیگران منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای مورد بررسی قرار می‌گیرد تا چگونگی صورت‌بندی اهداف و ترجیحات راهبردی این کشور روشن شود. سپس در گام تبیینی، داده‌های به‌دست‌آمده در قالب چارچوب نظری خرده‌امپریالیسم تحلیل می‌شوند تا سازوکارهای علی‌مؤثر بر گسترش نفوذ امارات در آفریقا شناسایی و صورت‌بندی شوند. در این فرایند، تحلیل کیفی متون سیاستی، گزارش‌های بین‌المللی و مطالعات علمی مرتبط به‌عنوان منابع داده به کار گرفته می‌شود و با استفاده از تحلیل سازوکارمحور، رابطه میان متغیرهای کلیدی-اقتصادمحوری، جست‌وجوی جایگاه بین‌المللی، ملاحظات ژئوپلیتیکی و اتکا به شبکه‌های نیابتی- و بروز الگوی خرده‌امپریالیستی در سیاست خارجی امارات تبیین می‌شود. این رویکرد امکان می‌دهد تا علاوه بر درک معنای کنش‌های سیاست

خارجی، منطق علی پیوند میان ساختارهای محیطی و راهبردهای عملیاتی امارات نیز به صورت نظام مند تحلیل شود.

چارچوب نظری: کشور خرده امپریالیستی

اصطلاح «خرده امپریالیسم»^۱ توسط روی مائورو مارینی^۲ در دهه ۱۹۶۰ ابداع شد و در ابتدا بر برزیل و آمریکای لاتین به طور گسترده تر تمرکز داشت (Marini, 2023: 1). در چارچوب دیدگاه مارینی، یک دولت خرده امپریالیستی، کشوری پیرامونی است که به یک قدرت امپریالیستی اصلی وابسته است اما در منطقه خود به اقدامات امپریالیستی می پردازد. «خرده امپریالیسم» یک اصطلاح مفهومی است که یک واقعیت پیچیده را در بر می گیرد: دولتی که در عین وابستگی به یک قدرت امپریالیستی بزرگتر مانند ایالات متحده، نفوذ امپریالیستی خود را به صورت منطقه ای یا جهانی از طریق ابزارهای اقتصادی، نظامی و سیاسی به طور فعال اعمال می کند. از نظر تاریخی برزیل، مصر، اسرائیل، عربستان سعودی و ترکیه از این نوع کشورها هستند.

امارات نمونه ای از یک دولت خرده امپریالیستی است زیرا کشوری پیرامونی و وابسته به ایالات متحده (یک قدرت امپریالیستی اصلی) است، در حالی که در مناطقی مانند آفریقا به شیوه های امپریالیستی مانند استثمار اقتصادی، مداخله نظامی و نفوذ سیاسی دست می زند. این کشور سرمایه داخلی را در انحصارهای ملی متمرکز می کند که منعکس کننده اقتصادهای پیشرفته سرمایه داری هستند، جنبش های انقلابی را سرکوب، منابع را از اقتصادهای ضعیف تر استخراج و از نیروی کار هم در داخل و هم در مناطق وابسته سوء استفاده می کند.

امارات در درجه اول برای دفاع و حمایت ژئوپلیتیک منطقه ای با ایالات متحده، متحد و وابسته است. این کشور میزبان پایگاه های نظامی ایالات متحده است و منافع منطقه ای ایالات متحده را پیش می برد. امارات همچنین با گسترش اتحادها فراتر از غرب از جمله چین و روسیه، استقلال استراتژیک را پرورش می دهد و نشان می دهد که یک دولت

1. Sub-imperialism

2. Ruy Mauro Marini

خرده‌امپریالیستی با درجه‌ای از استقلال از هر دو قدرت بریتانیا و ایالات متحده است. این اصطلاح نشان‌دهنده نقش دوگانه امارات، هم تابع و هم مستقل از قدرت امپریالیستی غالب است که عاملیت آن را در استثمار مناطق ضعیف‌تر مانند بخش‌هایی از آفریقا، به جای صرفاً دنباله‌روی منفعلانه برجسته می‌کند.

علاوه بر این، خرده‌امپریالیسم چند مؤلفه دارد:

۱- دولت/قدرتی غیرهژمون اما فراتر از ظرفیت طبیعی خود در محیط پیرامونی مداخله می‌کند؛

۲- میان منطق سرمایه و منطق امنیت پیوند برقرار می‌کند؛

۳- در درون نظم جهانی موجود عمل می‌کند نه لزوماً علیه آن؛

۴- برای گسترش نفوذ از ابزارهای مستقیم و غیرمستقیم استفاده می‌کند: بنادر، سرمایه‌گذاری، پایگاه، کمک امنیتی، شرکت‌های دولتی، شبکه‌های نیابتی (Marini, 1977: 12-18 & 1972: 18-25)؛

۵- پیرامون‌های ضعیف‌تر را به حوزه نفوذ، بازار، مسیر ترانزیت یا عمق امنیتی خود تبدیل می‌کند (Wigell, Scholvin & Aaltola, 2019: 1-13).

در این راستا نمونه‌هایی از اقدامات امارات در آفریقا حداقل از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۵ که نشان می‌دهد امارات یک کشور خرده‌امپریالیستی است عبارتند از:

- سرمایه‌گذاری نزدیک به ۶۰ میلیارد دلار در کشورهای آفریقایی عمدتاً در بنادر، فرودگاه‌ها، زیرساخت‌ها و مراکز لجستیکی برای کنترل مسیرهای تجاری و استخراج منابع؛
- خرید زمین‌های وسیع در چندین کشور آفریقایی برای تولید مواد غذایی و پروژه‌های جبران کربن که اغلب به جوامع محلی و اکوسیستم‌ها آسیب می‌رساند؛
- مشارکت عمیق در استخراج مواد معدنی حیاتی و تجارت طلا در آفریقا از جمله ادعای دست داشتن در قاچاق طلا از طریق بازارهای دبی؛
- همکاری نظامی و پایگاه‌هایی در کشورهایمانند چاد، اریتره، لیبی، سومالی و سودان با نیروهای امارات یا شبه‌نظامیان متحد درگیر در درگیری‌های منطقه‌ای؛
- حمایت از گروه‌های مسلح مانند نیروهای پشتیبانی سریع در سودان، کمک به درگیری‌های جاری و بحران‌های انسانی؛

- استفاده از قدرت اقتصادی، نظامی و دیپلماتیک برای سرکوب جنبش‌های انقلابی مردمی و ترویج رژیم‌های همسو با منافع خود؛

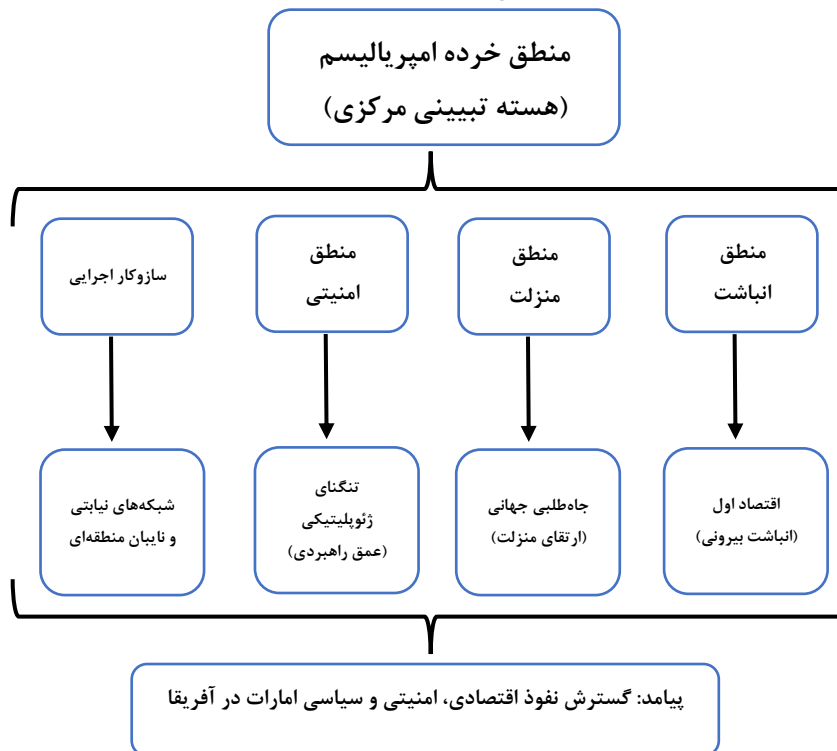
- لابی‌گری در دولت‌های غربی برای محافظت از منافع خود و شکل‌دهی به سیاست خارجی در ایالات متحده و بریتانیا برای جلوگیری از عواقب مداخلات و نقض حقوق بشر در آفریقا (Mahjoub, 2025).

این فعالیت‌ها نشان‌دهنده نقش امارات به‌عنوان یک قدرت فرعی است که در کشورهای ضعیف‌تر سوءاستفاده و مداخله و در عین حال وابستگی خود را به یک قدرت امپریالیستی بزرگتر (ایالات متحده) حفظ می‌کند.

خرده‌امپریالیسم صرفاً یک «برچسب» برای سیاست خارجی امارات نیست، بلکه منطق پیونددهنده اقتصاد، امنیت، جاه‌طلبی ژئوپلیتیکی و استفاده از نیابتی‌ها در رفتار منطقه‌ای و برون منطقه‌ای امارات است. امارات از آن‌رو خرده‌امپریالیستی عمل می‌کند که برای حل مسائل انباشت سرمایه، ارتقای جایگاه در سلسله‌مراتب قدرت، جبران تنگنای ژئوپلیتیکی و اعمال نفوذ کم‌هزینه، به سازوکارهایی متوسل می‌شود که دقیقاً با منطق خرده‌امپریالیسم قابل توضیح‌اند. در ادامه یک مدل مفهومی کاملاً ساختاریافته برای پیوند دادن «خرده‌امپریالیسم امارات» با چهار عامل پیش گفته ارائه می‌شود.

در این مقاله، خرده‌امپریالیسم امارات به منزله منطق مرکزی سیاست خارجی این کشور در آفریقا مدل‌سازی شده است. این منطق از رهگذر سه منطق و یک سازوکار کلیدی عمل می‌کند: نخست، «منطق اقتصاد اول» که پایه مادی و سازوکار انباشت برون‌مرزی را فراهم می‌سازد؛ دوم، «منطق جاه‌طلبی‌های جهانی» که بُعد منزلتی و انگیزه ارتقای جایگاه امارات در سلسله‌مراتب قدرت را تبیین می‌کند؛ سوم، «منطق تنگنای ژئوپلیتیکی» که بُعد امنیتی و نیاز به ایجاد عمق راهبردی در پیرامون‌های آفریقایی را توضیح می‌دهد و چهارم، «سازوکار نیابتی» که ابزار اجرایی برای اعمال نفوذ کم‌هزینه و انعطاف‌پذیر را فراهم می‌آورد. این چهار سازوکار در کنار هم به بازتولید و تقویت نفوذ اقتصادی-امنیتی امارات در آفریقا منجر می‌شوند و به‌صورت یک الگوی منسجم خرده‌امپریالیستی قابل تحلیل‌اند. در ادامه به تبیین هر کدام از این چهار عامل پرداخته می‌شود.

شکل ۱- مدل مفهومی

رویکرد اقتصاد اول

این عامل توضیح می‌دهد «چرا امارات به نفوذ اقتصادی- لجستیکی در آفریقا نیاز دارد». در اوایل دهه ۲۰۰۰، دبی با تشخیص ذخایر نفتی محدودتر خود در مقایسه با پایتخت ابوظبی، به دنبال تنوع بخشیدن به اقتصاد خود برآمد. در این زمینه، کشورهای آفریقایی شرکای کلیدی برای سرمایه‌گذاری در بخش‌هایی مانند زیرساخت‌ها، گردشگری، تجارت کشاورزی و معدن (به‌ویژه طلا) بودند. پس از تحولات موسوم به بهار عربی، در اوایل دهه ۲۰۱۰، امارات به شدت بر امنیتی‌سازی و رقابت منطقه‌ای در سیاست خارجی خود تأکید کرد و هدف آن پیشی گرفتن از رقبای خود یعنی قطر، ایران و ترکیه (به‌ویژه در راستای ضدیت با محور اخوانی) در اطراف شاخ آفریقا و مناطق دریای سرخ بود. اتحاد با اتیوپی، مناطق جدایی طلب سومالی‌لند و پونتلند برای مقابله با مشارکت ترکیه - سومالی

و حمایت از اپوزیسیون سودان که همچنان در جنگ داخلی خونین این کشور از آنها حمایت می‌کند، نمونه‌هایی از آن است.

بسیاری از این سیاست‌ها هنوز پابرجاست، اما گفتمان سیاست خارجی امارات در اوایل دهه ۲۰۲۰ تغییر کرد. پس از شوک اقتصادی همه‌گیری، امارات سیاست خارجی «اول اقتصاد» را اتخاذ کرد و پویایی قدرت جهانی در حال تغییر و فشار برای گذار از سوخت‌های فسیلی را به رسمیت شناخت. این امر منجر به تعامل با همه مناطق، تنوع‌بخشیدن به شرکا و اولویت‌دادن به منافع تجاری برای دستیابی به اهداف سیاسی شده است (Frantz, 2025: 1). همچنین امارات با توجه به تغییر پویایی قدرت جهانی، با تلاش‌های جهانی برای انتقال انرژی و کربن‌زدایی، امارات نیاز به تنوع‌بخشیدن به اقتصاد و روابط خارجی خود را برای حفظ نفوذ و امنیت اقتصادی تشخیص می‌دهد (Molavi, 2022: 1).

بنابراین، تغییرات اخیر در چشم‌انداز سیاست خارجی امارات ریشه در یک اصل اساسی دارد: منافع اقتصادی کشور، سیاست خارجی آن را هدایت می‌کند. مقامات ارشد امارات به وضوح این چشم‌انداز «اول اقتصاد» را در طول سال ۲۰۲۱، هم در مجامع عمومی و هم در یک ابتکار بلندپروازانه در پنج دهه آینده به نام «پروژه‌های ۵۰» بیان کرده‌اند. همچنین با دیپلماسی پیشگامانه، عملی و تجارت‌محور برای بهبود روابط با چندین کشور از جمله ترکیه، قطر، ایران و اسرائیل تقویت شده است تا بازارهای جدید را باز کند و عملیات تجاری منطقه‌ای را تسهیل نماید. این امر نقش روبه‌رشد امارات را به عنوان یک مرکز تجاری جهانی تقویت می‌کند (Molavi, 2022: 1).

امارات استراتژی آفریقایی خود را نیز در درجه اول مبتنی بر تجارت ارائه می‌دهد. این کشور کالاها و خدمات (نفت تصفیه‌شده، زیرساخت‌ها، تدارکات) را ارائه می‌دهد و در عین حال محصولات آفریقایی مانند طلا، سنگ‌های قیمتی و مواد معدنی حیاتی را برای صنعت فناوری خود خریداری می‌کند. با این حال طلا به عنوان بیشترین کالای صادراتی از آفریقا به امارات، بینش جالبی در مورد برخی از راه‌هایی که اقتصاد و سیاست در روابط امارات و آفریقا در هم تنیده‌اند، ارائه می‌دهد. گزارش‌های بین‌المللی، این کشور را به پولشویی طلا برای کرم‌لین و منابع گروه واگنر در آفریقا متهم می‌کنند. علاوه بر این،

ادعاهایی مبنی بر واردات از معادن تحت کنترل شورشیان در دارفور و همچنین اقدامات دیگری برای تأمین منافع اقتصادی امارات مانند دسترسی به طلا و بنادر در سواحل دریای سرخ، دامن‌زدن به درگیری‌های داخلی سودان و جذب جنگجویان سودانی برای پیوستن به جنگ در یمن وجود دارد.

مسئلاً رویکرد تجاری، کلید مشارکت امارات به‌ویژه از طریق شرکت‌های دولتی است. دبی پورت ورلد^۱ و گروه بنادر ابوظبی^۲ به‌عنوان سر ساحل عمل می‌کنند و ۱۳ بندر را در هشت کشور آفریقایی اداره می‌کنند و شش قرارداد جدید در چهار سال گذشته امضا شده است (Frantz, 2025: 1).

شرکت دی‌پی ورلد پس از خرید شرکت آمایش دریایی «پی‌اند‌او»^۳ در سال ۲۰۰۶، گسترش خود را در آفریقا آغاز کرد. این شرکت در سال ۲۰۱۷ امتیازهایی را در بنادر داکار (سنگال)، ماپوتو (موزامبیک) و جیبوتی (که بعداً توسط مقامات جیبوتی لغو شد) به‌دست آورد. اما گسترش آن در کشورهای جنوب صحرای آفریقا از سال ۲۰۱۶ شتاب بیشتری گرفت، زمانی که مداخله آن در یمن به‌همراه عربستان سعودی و رقابت ژئوپلیتیکی با رقبای منطقه‌ای‌اش باعث شد که رویکرد قاطعانه‌تری برای تضمین کنترل بنادر در شاخ آفریقا اتخاذ کند. دی‌پی ورلد امتیازهایی را برای گسترش و بهره‌برداری از بنادر بربر، همراه با یک منطقه ویژه اقتصادی و بوساسو در سومالی به‌دست آورد. از سال ۲۰۱۶، دی‌پی ورلد تعدادی توافق‌نامه برای سرمایه‌گذاری و مدیریت سایر بنادر، بنادر خشک (ترمینال‌هایی که از طریق جاده یا راه‌آهن به یک بندر دریایی متصل می‌شوند) و مناطق ویژه اقتصادی در سراسر قاره امضا کرده است. امروزه این شرکت شش بندر عملیاتی (در آنگولا، موزامبیک، سنگال، دو بندر در سومالی و تانزانیا) و دو بندر خشک عملیاتی (در رواندا و آفریقای جنوبی) دارد. دو بندر دیگر در جمهوری دموکراتیک کنگو و سنگال در دست توسعه است. همچنین با نامیبیا و سنگال تفاهم‌نامه‌هایی برای توسعه مناطق ویژه اقتصادی امضا کرده است. این گسترش، جایگاه دی‌پی ورلد را به‌عنوان یک بازیگر

1. DP World

2. AD Ports Group

۳. لجستیک دریایی P & O، زیرمجموعه دی‌پی ورلد، چهارمین اپراتور بزرگ بندر جهان است.

پیش‌رو در زمینه بندر و لجستیک با شبکه‌ای در شرق، جنوب، مرکز و غرب آفریقا تثبیت می‌کند (Procopio & Čok, 2024: 1).

دبی پورت ورلد و گروه بنادر ابوظبی همچنین شبکه گسترده‌ای از زیرساخت‌های حمل‌ونقل از جمله راه‌آهن و بنادر خشک را اداره می‌کنند. بنابراین، رویکرد «اول اقتصاد» در تعهدات مالی گسترده امارات، کنترل استراتژیک بنادر و تدارکات و تمرکز بر بخش‌های حیاتی برای رشد پایدار آفریقا مشهود است. این استراتژی نه تنها وضعیت مرکز تجاری جهانی امارات را تقویت می‌کند، بلکه منافع سیاسی و اقتصادی بلندمدت آن را در این قاره تضمین می‌کند.

با وجود این، امارات از گفتمان سیاسی و ایدئولوژیک اجتناب می‌کند و خود را خارج از رقابت قدرت‌های بزرگ قرار می‌دهد. این روایت بازتاب‌دهنده جهان‌بینی سیاست‌گذاران امارات است. آنها جهان را نه به‌عنوان یک بازی قطبی با حاصل جمع صفر، بلکه به‌عنوان یک شبکه به‌هم پیوسته از گره‌های مکمل می‌بینند. در آن، امارات قصد دارد یک گره مرکزی باشد که قاره‌ها را به‌هم متصل می‌کند. با این حال این گفتمان همچنین به پنهان کردن جنبه‌های دیگر مشارکت آن در آفریقا مانند سودان کمک می‌کند (Frantz, 2025: 1).

تنگنای ژئوپلیتیکی

این عامل توضیح می‌دهد «چرا آفریقا برای امارات فقط بازار نیست، بلکه سپر امنیتی هم هست». تنگنای ژئوپلیتیکی یک کشور به آسیب‌پذیری‌های موقعیت جهانی آن اشاره دارد که ناشی از ترکیبی از عوامل جغرافیایی و سیاسی است که آن را مستعد اختلال می‌کند. این تنگنا فقط به فقدان عمق استراتژیک محدود نمی‌شود، بلکه شامل ابعاد متعددی مانند موقعیت نامطلوب، کمبود منابع، همسایگان بی‌ثبات، بی‌ثباتی سیاسی، حکمرانی ضعیف، اتحادهای محدود یا شکننده، وابستگی اقتصادی به چند بخش یا شرکا و شکاف‌های اجتماعی داخلی است.

تنگنای ژئوپلیتیکی امارات با موقعیت پیچیده آن به‌عنوان یک کشور کوچک اما ثروتمند با عمق استراتژیک طبیعی محدود و وابستگی شدید به اتحادهای خارجی،

علی‌رغم نفوذ اقتصادی و نظامی قابل توجه آن مشخص می‌شود. بسته شدن تنگه هرمز توسط جمهوری اسلامی ایران می‌تواند تنگنای ژئوپلیتیکی امارات متحده عربی را به‌طور جدی تشدید کند؛ زیرا بخش عمده صادرات نفت، تجارت دریایی و پیوند این کشور با اقتصاد جهانی از مسیر خلیج فارس و این تنگه انجام می‌شود. هرگونه اختلال در عبور و مرور دریایی، نه تنها امنیت انرژی و درآمدهای اقتصادی امارات را تهدید می‌کند، بلکه آسیب‌پذیری ساختاری این کشور را در برابر تحولات ژئوپلیتیکی منطقه آشکار می‌سازد. همچنین وابستگی شدید بنادر، مناطق آزاد تجاری و نقش ترانزیتی امارات به امنیت دریایی باعث می‌شود که بسته شدن تنگه هرمز، موقعیت ژئواکونومیک و نقش امارات به‌عنوان هاب تجارت و انرژی منطقه‌ای را با چالش جدی مواجه کند. همانطور که قضایای اخیر نشان داده است بدون اجازه ایران، امارات هیچ دسترسی به اقیانوس هند و حتی دریای عمان ندارد. امارات محصور در خلیج فارس می‌باشد که نقطه ورود آن به دریای آزاد، تنگه هرمز است.

وسعت جغرافیایی و موقعیت آسیب‌پذیر امارات در منطقه‌ای بی‌ثبات مانند خلیج فارس به این معنی است که این کشور از عمق استراتژیک فیزیکی گسترده‌ای در برابر تهدیدات نظامی خارجی برخوردار نیست. قدرت ژئوپلیتیکی آن به‌شدت به «همسویی با قدرت‌های بزرگ به‌ویژه ایالات متحده» (Rumley, 2022: 1) متکی است که تا حد زیادی زیر چتر دفاعی آن فعالیت می‌کند. در حالی که امارات اتحادیه‌های خود را متنوع کرده و نفوذ منطقه‌ای خود را از طریق سرمایه‌گذاری‌ها و تعاملات نظامی افزایش داده است، استقلال استراتژیک آن به دلیل وابستگی به پویایی قدرت جهانی محدود شده است.

علاوه بر این، آسیب‌پذیری ژئوپلیتیکی امارات همچنین ناشی از دخالت آن در درگیری‌های منطقه‌ای و پیگیری سیاست‌های خارجی قاطعانه مانند «اقدامات نظامی در یمن» (Szalai, 2025: 20-21 and 26) و «مداخلات سیاسی در سودان و لیبی است که آن را در معرض خطرات تصویر، شهرت و واکنش‌های منفی قرار می‌دهد» (Badi, 2024: 1). همسویی آن در برابر «قدرت‌های رقیب منطقه‌ای مانند ایران» (Van Veen, 2020: 1) و مدیریت پیچیدگی‌های روابط اقتصادی جهانی، لایه‌هایی از فرصت‌ها و

ریسک ژئوپلیتیکی را اضافه می‌کند. ممکن است که تداوم این سیاست‌های امارات در آفریقا و یمن باعث تعارض منافع آن با رقبایی مانند ایران و عربستان شود و آنها را وادارد که با استفاده از موقعیت ژئوپلیتیکی خود تنگنای ژئوپلیتیکی امارات را بیشتر کنند.

علاوه بر این، اختلافات ارضی مداوم با همسایگانی مانند ایران و قطر، امارات را مستعد آسیب‌پذیری‌های امنیتی در هنگام تعارض منافع با همسایگان می‌کند. از نظر اقتصادی، با وجود درآمد سرانه بالا، امارات همچنان به درآمدهای نفتی وابسته است و در بحبوحه نوسانات بازار انرژی جهانی، برای تنوع‌بخشیدن به اقتصاد خود با فشارهایی مواجه است. «چالش‌های اجتماعی و محدودیت‌های جمعیتی داخلی» (World Economic Forum's World Scenarios Series, 2025: 6-7) نیز در کنار پویایی‌های پیچیده منطقه‌ای خارجی همچنان ادامه دارد و موقعیت استراتژیک کلی امارات را شکننده‌تر از آن چیزی می‌کند که به‌طور سطحی به‌نظر می‌رسد.

این آسیب‌پذیری‌ها امارات را وادار می‌کند تا یک استراتژی سیاست خارجی چندوجهی، ماجراجویانه‌تر و قاطعانه‌تر را در آفریقا دنبال کند که شامل همکاری، مداخله، رقابت و برخورد عملگرایانه در مورد مسائل بحث‌برانگیز مانند بحران‌های حقوق بشر است. امارات با توجه به عمق استراتژیک محدود و بی‌ثباتی منطقه‌ای، به دنبال گسترش نفوذ خود در آفریقا است تا جای پای خارجی به‌دست آورد که گزینه‌های استراتژیک آن را متنوع کند.

امارات تقریباً ۷۲ میلیارد دلار برای پروژه‌های انرژی تجدیدپذیر در آفریقا از جمله ابتکارات خورشیدی، هیدرولیک و زمین‌گرمایی در کشورهایی مانند آنگولا، اوگاندا، کنیا، موزامبیک و کشورهای شمال آفریقا اختصاص داده است. این با استراتژی گسترده‌تر امارات برای تنوع‌بخشیدن به اقتصاد خود به دور از سوخت‌های فسیلی و به دست آوردن رهبری در انرژی پایدار، افزایش نفوذ جهانی و امنیت اقتصادی آن همسو است (Carrera, 2025: 1).

امارات سرمایه‌گذاری‌های قابل توجهی در استخراج معادن آفریقا انجام داده است، از جمله تزریق ۳۷۵ میلیون دلار سرمایه به پروژه‌های استخراج طلا در اتیوپی و مالی و یک

قرارداد ۱.۱ میلیارد دلاری برای بیشترین میزان سهام در معادن مس موبانی در زامبیا. این اقدامات دسترسی به مواد معدنی حیاتی ضروری برای بخش‌های فناوری و انرژی را تضمین می‌کند و آسیب‌پذیری امارات را در برابر اختلالات زنجیره تأمین جهانی کاهش می‌دهد (Energy Capital & Power, 2025: 1).

فراتر از انرژی و معدن، شرکت‌های اماراتی مانند شرکت بین‌المللی هلدینگ در بخش‌های بهداشت، فین‌تک و کشاورزی سرمایه‌گذاری می‌کنند و نفوذ و ردپای اقتصادی امارات را در آفریقا گسترش می‌دهند. این تنوع از توسعه پایدار حمایت می‌کند و روابط دوجانبه را تقویت می‌نماید که می‌تواند به حمایت سیاسی و ثبات منطقه‌ای تبدیل شود (Carrera Espriu, 2025: 1; Cohen, 2025: 1). در ادامه نمونه‌های کلیدی نشان می‌دهد که چگونه امارات از سیاست آفریقایی خود برای غلبه بر آسیب‌پذیری‌های ژئوپلیتیکی استفاده می‌کند:

اول، اندازه جغرافیایی محدود امارات و نیاز به ایمن‌سازی مسیرهای تجاری استراتژیک، به‌ویژه در امتداد دریای سرخ و اقیانوس هند، آن را وادار به «سرمایه‌گذاری‌های گسترده در بنادر آفریقا، زیرساخت‌ها و مراکز لجستیکی» (Carrera Espriu, 2025: 1) می‌کند. در واقع امارات متحده عربی به دنبال آن است که با گسترش نفوذ خود در تنگه باب‌المندب از طریق حمایت از شورشیان جنوب یمن و نیز نفوذ در دریای سرخ، بر یکی از مهمترین مسیرهای ارتباطی جهان غلبه داشته باشد تا بتواند تنگنای ژئوپلیتیکی خود را در خلیج فارس و در برابر رقیبی مانند ایران تا حدودی ترمیم نماید. این امر همکاری با کشورهای آفریقایی را از طریق مشارکت‌های اقتصادی، پروژه‌های توسعه و توافقنامه‌های تجاری تقویت و نفوذ ژئوپلیتیکی و ردپای اقتصادی آن را تقویت می‌کند.

دوم، آسیب‌پذیری استراتژیک و ماهیت پراکنده و شکننده سیاسی بسیاری از کشورهای آفریقایی، امارات را بر آن می‌دارد تا با ایجاد مشارکت‌های دفاعی، پایگاه‌های نظامی و برنامه‌های ظرفیت‌سازی، قاطعانه‌تر درگیر شود. هدف از این مداخلات امنیتی محافظت از منافع اقتصادی و گسترش دسترسی نظامی است، اما همچنین به این معنی است که امارات می‌تواند درگیر جنگ قدرت محلی شود و گاهی اوقات درگیری‌ها یا

جنگ‌های داخلی را تشدید کند، همانطور که در مناطقی مانند سودان و لیبی دیده می‌شود. این رویکرد خطرات قابل توجهی از جمله آسیب به شهرت، بی‌ثباتی سیاسی در کشورهای میزبان و محدودیت‌های اعمال شده توسط رقابت قدرت‌های جهانی را به همراه دارد. سوم، بعد رقابت ناشی از رقابت امارات با سایر بازیگران جهانی مانند چین، اتحادیه اروپا و قدرت‌های سنتی غربی است که برای نفوذ در آفریقا رقابت می‌کنند. سرمایه‌گذاری‌های ژئواکونومیک امارات به موازات سرمایه‌گذاری‌های چین است، اما به جای اینکه صرفاً تقابلی باشد، روابط مکمل را دنبال می‌کند و یک محیط رقابتی پیچیده ایجاد می‌کند.

چهارم، امارات با تبدیل شدن به بزرگترین سرمایه‌گذار آفریقا، سرمایه سیاسی و نفوذ در کشورهای کلیدی آفریقایی به دست می‌آورد. این دیپلماسی اقتصادی به امارات کمک می‌کند تا اتحادهایی ایجاد کند که می‌تواند حمایت ژئوپلیتیکی را فراهم و آسیب‌پذیری‌های آن را در منطقه خلیج فارس و پویایی قدرت جهانی جبران نماید. سرانجام، جاه‌طلبی‌های منطقه‌ای گسترده و اغلب یکجانبه امارات در کنار مداخلات نظامی و دخالت سیاسی را می‌توان با جنجال‌های پیرامون بحران‌های حقوق بشر و حکمرانی در برخی از کشورهای آفریقایی که در آن فعالیت می‌کند، مرتبط دانست که منعکس‌کننده خطرات رویکرد ژئوپلیتیکی پرمخاطره آن است. بنابراین، تنگنای ژئوپلیتیک، امارات را بر آن می‌دارد تا ترکیبی متنوع از سیاست خارجی در آفریقا اتخاذ کند (با استفاده از همکاری اقتصادی، مداخله استراتژیک و رقابت رقابتی) برای تضمین عمق استراتژیک محدود خود، محافظت از مسیرهای تجاری حیاتی و نمایش قدرت علی‌رغم آسیب‌پذیری‌ها.

جاه‌طلبی‌های جهانی

این عامل توضیح می‌دهد «چرا امارات می‌خواهد فراتر از وزن واقعی خود عمل کند». امارات آرزوهای جهانی بلندپروازانه‌ای دارد که بر چندین زمینه کلیدی از جمله تنوع اقتصادی، پیشرفت فناوری، اکتشافات علمی، پایداری، دیپلماسی و نفوذ فرهنگی متمرکز شده است. امارات قصد دارد خود را به عنوان یک رهبر جهانی در حوزه اقتصادی و

نوآوری (استراتژی‌هایی مانند دستورکار اقتصادی دبی)^۱ (با هدف دو برابر کردن اقتصاد دبی تا سال ۲۰۳۳ و تضمین موقعیت آن در میان سه شهر برتر جهان از طریق پروژه‌های تحول‌آفرین (Mohammed bin Rashid, 2023: 1)، هوش مصنوعی و فناوری‌های پیشرفته (تبدیل شدن به یک رهبر جهانی در هوش مصنوعی تا سال ۲۰۳۱ به عنوان یک اولویت ملی) (Dutt D'Cunha, 2025: 1)، اکتشافات فضایی (تبدیل شدن به چهارمین کشور در جهان که فضاپیما را بر روی یک سیارک فرود می‌آورد) (UAE Government, 2025: 1)، پایداری و انرژی پاک (امارات به استراتژی انرژی امارات ۲۰۵۰، استراتژی امنیت آب امارات ۲۰۳۶، استراتژی انرژی پاک دبی دست یافته است که بر اساس آن ۷۵ درصد انرژی دبی از منابع پاک تولید می‌شود. این کشور از این طریق خود را به عنوان یک رهبر در انتقال جهانی انرژی پاک قرار می‌دهد (UAE Government, 2025: 1 and CVML, 2024: 1 و...) معرفی کند و در عین حال قدرت دیپلماتیک و نرم خود را در سطح جهانی افزایش دهد.

هدف کلی تضمین پایداری ملی بلندمدت، انعطاف‌پذیری اقتصادی و نفوذ جهانی است. امارات قصد دارد خود را به یک مرکز نوآوری و پلی بین قدرت‌های بزرگ جهانی تبدیل و تجارت و سرمایه‌گذاری جهانی را جذب کند. جاه‌طلبی‌های جهانی امارات با چشم‌انداز توسعه پایدار، تنوع و رهبری جهانی که از طریق برنامه‌ریزی استراتژیک و همکاری‌های بین‌المللی به دست می‌آید، هدایت می‌شود. با توجه به محدودیت در حجم مقاله، در ادامه صرفاً به اقداماتی اشاره می‌شود که امارات در راستای جاه‌طلبی‌های غذایی، دریایی و انرژی سبز در آفریقا انجام داده است.

الف- جاه‌طلبی‌های صنایع غذایی و امنیت غذایی

استراتژی ملی امنیت غذایی این کشور در سال ۲۰۵۱ با هدف تبدیل امارات به یک رهبر جهانی در تولید مواد غذایی پایدار مبتنی بر فناوری و ابتکاراتی مانند پرورش نوآوری با تحقیق و توسعه در سطح جهانی، حمایت از کشاورزان و مشاغل غذایی است. هدف این

1. D33

استراتژی، قرار دادن امارات به عنوان کشور برتر در شاخص امنیت غذایی جهانی تا سال ۲۰۵۱، از طریق حمایت از تولید پایدار مواد غذایی با فناوری پیشرفته و افزایش تولید داخلی است (UAE Food Platform, 2024: 1). این تلاش‌ها رویکرد جامع امارات را برای تضمین نقش خود در تجارت جهانی، انعطاف‌پذیری اقتصادی و توسعه پایدار نشان می‌دهد.

در این راستا تملک زمین‌های آفریقایی توسط امارات به عنوان یک سرمایه‌گذار جهانی مهم در زمین ظهور کرده است که کشورهای سراسر آفریقا تمرکز اصلی آن هستند. در سال‌های اخیر، این کشور به طور فزاینده‌ای زمین‌هایی را در چندین کشور آفریقایی برای تولید مواد غذایی خریداری کرده است. جاه‌طلبی‌های امارات فراتر از تولید غذا برای جمعیت خود بوده و به دنبال قرار دادن خود به عنوان یک قطب تجارت جهانی غذا است. سرمایه‌گذاران اصلی، شرکت‌هایی می‌باشند که متعلق به صندوق‌های ثروت ملی امارات هستند، شرکت‌هایی مانند شرکت هلدینگ توسعه ابوظبی،^۱ مبادله^۲ و شرکت هلدینگ بین‌المللی.^۳

برای نمونه، امارات در راستای جاه‌طلبی‌ها و امنیت غذایی، زمین‌های کشاورزی^۴ را در مصر (خرید ۱۰۰۰۰ هکتار زمین در صحرای غربی مصر (منطقه وادی النطرون)^۵) برای تولید مرکبات، انبه، انگور، خرما، زیتون، گندم و چغندر قند (1: Hamill-Stewart, 2025)، ایتیوپی (مذاکره و برنامه‌ریزی برای یک پروژه مزرعه گندم (1: Nambiar, 2023)، کنیا (امضای تفاهم‌نامه برای توسعه ۱۸۰۰۰۰ هکتار زمین در بلوک گالانا-کولالو^۶ برای کشاورزی متنوع از جمله زنجیره‌های ارزش علوفه و گوشت (The Online Kenyan, 1: 2025)، ماداگاسکار (۶۰۰۰۰ هکتار در باس منگوکی^۷، جنوب غربی ماداگاسکار با تمرکز بر برنج، ذرت، گندم، سویا و سایر محصولات کشاورزی: Ngounou, 2010)

1. Abu Dhabi Developmental Holding Company (ADQ)

2. Mubadala

3. International Holding Company

۴. برای هر کشور صرفاً یک پروژه برای مثال بیان می‌شود.

5. Wadi El Natrun

6. Galana-Kulalu

7. Bas Mangoky

۱)، مراکش (اجاره تا ۷۰۰۰۰۰ هکتار در نزدیکی گولمیم^۱ را برای کشت مرکبات و زیتون که عمدتاً به خاورمیانه و اروپا صادر می‌شود (1: 2009, Farmlandgrab.org)، نامیبیا (سرمایه‌گذاری ۲۰ میلیون دلار در یک مزرعه خرما به مساحت ۲۰۰ هکتار در منطقه کاراس^۲ در جنوب نامیبیا)، سیرالئون (قصد کشت ۱۴۷۰۰ هکتار برای تولید برنج در لوکوماساما^۳) (1: 2020, Lahai)، سودان (یک پروژه کشاورزی در ۴۰۰۰۰۰ هکتار در منطقه ابوحمد^۴ در شمال سودان برای کشت یونجه، گندم، پنبه و کنجد) (Eltahir, 2022: 1) و اوگاندا (قصد ساخت یک کارخانه چای در اوگاندا (1: 2024, Nambiar) خریداری کرده است. این سرمایه‌گذاری‌ها اغلب ماهیت استخراجی داشته و تأثیرات قابل توجهی بر جمعیت‌های محلی و اکوسیستم‌ها دارند. در بسیاری از موارد محصولات کشاورزی پرمصرف آب مانند یونجه برای تغذیه دام در امارات و عربستان سعودی کشت می‌شوند که نشان می‌دهد این فعالیت‌ها نه تنها زمین‌خواری، بلکه آب‌خواری نیز محسوب می‌شوند. تولید گسترده محصولات کشاورزی، میوه‌ها، سبزیجات و دام اغلب منجر به کاهش منابع محلی می‌شود و به ناامنی غذایی و تخریب محیط زیست برای کشورهای میزبان منجر می‌شود. علاوه بر این، مواد اولیه وارداتی به امارات گاهی اوقات فرآوری شده و با قیمت‌های بسیار بالاتر به کشورهای آفریقایی فروخته می‌شوند. در برخی موارد، نفوذ امارات در تأمین منابع غذایی، پیامدهای اجتماعی و زیست‌محیطی گسترده‌تری داشته است. به‌ویژه امارات و سایر کشورهای خلیج فارس بر درگیری‌های بین کشاورزان و دامداران در سودان و سومالی تأثیر گذاشته‌اند و صادرات انبوه دام را به بهای جوامع محلی و اکوسیستم‌ها تسهیل کرده‌اند.

ب- جاه‌طلبی دریایی و تبدیل شدن به مرکز تجاری جهانی

امارات قصد دارد با استفاده از موقعیت استراتژیک خود در مسیرهای اصلی تجاری که شرق و غرب را به هم متصل می‌نماید، یک گره مرکزی باشد که قاره‌ها را به هم متصل

1. Guelmim
2. Karas
3. Lokomasama
4. Abu Hamad

می‌کند، به یک قدرت دریایی جهانی تبدیل شود و از موقعیت جغرافیایی و زیرساخت‌های خود برای تسهیل تجارت و سرمایه‌گذاری استفاده کند. بنادر آن (مانند بندر جبل علی و بندر خلیفه) به عنوان مراکز لجستیک جهانی حیاتی که تجارت بین‌المللی را تسهیل می‌کنند، عمل می‌نمایند. در سطح جهانی، اپراتورهای بندر امارات مانند دی‌پی ورلد و گروه بنادر ابوظبی به طور فعال از طریق خرید و مشارکت گسترش می‌یابند و نفوذ امارات را در آفریقا، آسیا و فراتر از آن افزایش می‌دهند. امارات اکنون در بیش از ۷۸ کشور فعالیت و ۱۰۶ بندر و پایانه را در سراسر جهان مدیریت می‌کند. این سرمایه‌گذاری‌های جهانی نقش استراتژیک این کشور را در پیشبرد زیرساخت‌های دیجیتالی شدن، تدارکات و تجارت در سطح بین‌المللی تقویت می‌کند. جاه‌طلبی‌های امارات برای بنادر و صنعت دریایی خود حول محور تبدیل شدن به یک مرکز بزرگ تجارت و لجستیک جهانی با فناوری پیشرفته و شیوه‌های پایدار و گسترش حضور دریایی بین‌المللی خود است (UAE Ministry of Energy and Infrastructure, 2025: 1).

در هسته استراتژی ژئوپلیتیکی امارات، تمرکز آن بر کسب امتیازات بندری است که قاره آفریقا را احاطه کرده و امارات را در موقعیت تسلط بر مسیرهای تجارت جهانی در سراسر آفریقا قرار می‌دهد. در واقع در سال ۲۰۱۸ امارات توافقنامه «منطقه تجارت آزاد قاره آفریقا»^۱ را امضا کرد که از چندین کشور برای «تقویت» تجارت آفریقا در سطح بین‌المللی پشتیبانی لجستیکی ارائه می‌دهد. برای دستیابی به این هدف، باید یک شبکه جهانی از عملیات کشاورزی با دسترسی به منابع حیاتی مانند آب و زمین و همچنین مسیرهای تجاری امن از طریق دریا، هوا و زمین ایجاد کند (Rinaldi, 2024: 1).

در کنار این توسعه‌های بندری، امارات در حال ساخت مراکز لجستیکی و زیرساخت‌های زنجیره تأمین در اعماق آفریقا است. شرکت‌های گروه بنادر ابوظبی و دی‌پی ورلد، در حال حاضر در حال فعالیت هستند یا قراردادهایی را برای ساخت و مدیریت بنادر در سراسر آفریقا امضا کرده‌اند. از جمله در شمال آفریقا در مدیترانه (الجزایر و مصر)، در غرب و جنوب آفریقا در اقیانوس اطلس (آنگولا، کنگو، جمهوری

1. African Continental Free Trade Area (AfCFTA)

دموکراتیک کنگو، گینه و سنگال)، در اقیانوس هند در شرق آفریقا (کنیا، موزامبیک و تانزانیا) و در منطقه دریای سرخ، از جمله شاخ آفریقا با پروژه‌هایی در مصر، پانتلند و سومالی‌لند. آنها همچنین یک بندر در جیبوتی دارند که موضوع اختلاف حقوقی با دولت جیبوتی است و پیش از این بندری در اریتره داشتند که به عنوان پایگاه نظامی مورد استفاده قرار می‌گرفت. علاوه بر بنادر ساحلی، امارات در بنادر خشک و مراکز کانترینی در داخل آفریقا سرمایه‌گذاری کرده است که مراکز قابل توجهی در مراکش، نیجریه، رواندا، آفریقای جنوبی و تانزانیا واقع شده‌اند. آنها نه تنها برای تسهیل تملک زمین و استخراج منابع در سراسر آفریقا، بلکه برای خدمت به جاه‌طلبی‌های نظامی امارات نیز در نظر گرفته شده‌اند.

جاه‌طلبی امارات برای کنترل بنادر دریایی به دلایل لجستیکی چیز جدیدی نیست. امارات اهداف مشابهی را در یمن، جیبوتی و سومالی و سایر کشورها دنبال کرده است. اما آنچه چندوجهی بودن سیاست خارجی امارات را نشان می‌دهد، ایجاد بی‌ثباتی در کشور هدف به منظور دستیابی به اهداف جاه‌طلبانه خود است. برای مثال سودان بیش از ۷۰۰ کیلومتر خط ساحلی بلااستفاده در امتداد دریای سرخ دارد. سواحل دریای سرخ سودان کلید گذرگاه بیش از ۶۰ درصد تجارت بین‌المللی است. امارات با دامن‌زدن به بی‌ثباتی در سودان، این شانس را دارد که این سواحل را کنترل کند. زیرا در نهایت امارات به دنبال کنترل بنادر دریایی سودان برای اهداف تجاری است (Rinaldi, 2024: 1).

پ- انرژی سبز بدون کربن

امارات اهداف بلندپروازانه‌ای در زمینه انرژی سبز و بدون کربن دارد. امارات متعهد به دستیابی به انتشار خالص صفر تا سال ۲۰۵۰ است و استراتژی انرژی ملی خود را برای سه برابر کردن ظرفیت تجدیدپذیر تا سال ۲۰۳۰ با سرمایه‌گذاری ۵۴ میلیارد دلاری با هدف قرار دادن فناوری‌های خورشیدی، بادی، هیدروژنی و ذخیره‌سازی باتری، اصلاح کرده است. این جاه‌طلبی با نقش رهبری جهانی امارات (برای تبدیل شدن به یک رهبر دیپلماسی

آب و هوا) به‌ویژه در کاپ ۲۸^۱ که در آن متعهد به سرمایه‌گذاری‌های قابل توجهی برای تسریع گذار سبز در سراسر جهان شد، پشتیبانی می‌شود (U.S. Department of Commerce, 2025: 1 and Africa Global News, 2025: 1). امارات گام‌های مشخصی برای پیشبرد پروژه‌های انرژی پاک در چندین کشور آفریقایی برداشته است. این تلاش‌ها بخشی از یک حرکت استراتژیک برای ترویج توسعه پایدار، دیپلماسی اقلیمی و مشارکت‌های اقتصادی است.

امارات بر همکاری با مؤسسات آفریقایی مانند «آفریقا ۵۰»^۲ (یک پلتفرم سرمایه‌گذاری که بخشی از آن متعلق به بانک توسعه آفریقا است) تأکید می‌کند تا اطمینان حاصل شود که پروژه‌ها با اولویت‌های محلی هم‌سو هستند و به‌طور مسئولانه در محل اجرا می‌شوند. دولت چالش‌ها را می‌پذیرد، اما بر اهمیت همکاری با ذینفعان آفریقایی برای جلوگیری از مشکلات اصرار دارد.

مقامات امارات از جمله وزیر تغییرات اقلیمی و محیط زیست، مریم المهری، آمادگی این کشور را با منابع مالی و فناوری پیشرفته برای کمک به تحول آفریقا به سمت انرژی پاک، با هدف تأمین برق پاک برای میلیون‌ها آفریقایی تا سال ۲۰۳۵ از طریق ابتکاراتی مانند اتحاد ۷، برجسته کرده‌اند (Payton, 2023: 1). در ادامه به برخی از مهمترین اقدامات انجام شده توسط امارات در کشورهای آفریقایی اشاره می‌شود:

- در سال ۲۰۲۳، امارات ۴.۵ میلیارد دلار برای تأمین مالی ابتکارات انرژی پاک در آفریقا متعهد شد، با هدف تأمین برق پاک برای میلیون‌ها آفریقایی تا سال ۲۰۳۵. این تعهد از طریق برنامه اتحاد ۷، با مشارکت شرکت‌های بزرگ اماراتی مانند مصدر، ایمیا پاور^۳ و اینفینیتی پاور^۴ اجرا می‌شود (Procopio & Ćok, 2023: 1 and Al Nowais, 2023: 1).

- شرکت‌های بزرگ انرژی امارات، قراردادهایی را برای تقریباً ۳ گیگاوات پروژه‌های انرژی خورشیدی در سراسر کشورهای جنوب صحرای آفریقا امضا کرده‌اند (Procopio

1. COP28

2. Africa 50

3. AMEA Power

4. Infinity Power

1: Čok, 2024) و نیروگاه‌های خورشیدی در مقیاس بزرگ در حال حاضر در مصر، مراکش و گابن عملیاتی شده‌اند.

- سرمایه‌گذاری‌های انرژی بادی توسط شرکت‌های اماراتی در کنیا، مصر و منطقه ساحل در حال پیشرفت است و از کریدورهای بادی قوی این قاره بهره‌برداری می‌شود.

- امارات از پروژه‌های زمین‌گرمایی در اتیوپی، کنیا و جیبوتی حمایت می‌کند که انرژی تجدیدپذیر پایدار و کم‌هزینه را با پتانسیل بلندمدت قابل توجه فراهم می‌کنند (Africa Global News, 2025: 1).

- مصدر از طرحی برای بسیج ۱۰ میلیارد دلار برای ۱۰ گیگاوات ظرفیت انرژی پاک در سراسر آنگولا، اوگاندا، جمهوری کنگو، کنیا، موزامبیک و زامبیا تا سال ۲۰۳۰ خبر داده است (Masdar, 2023: 1).

این سرمایه‌گذاری‌ها و مشارکت‌ها نه تنها دسترسی به انرژی را افزایش داده و هزینه‌ها را کاهش می‌دهد، بلکه نشان‌دهنده قصد امارات برای تبدیل شدن به یک شریک توسعه پیشرو و بازیگر اقلیمی در آفریقا است که با قدرت‌های جهانی برای نفوذ رقابت می‌کند و در عین حال از اولویت‌های آفریقا تحت توافق‌نامه پاریس و دستور کار ۲۰۶۳ حمایت می‌کند (Africa Global News, 2025: 1). رویکرد امارات، تخصص فناوری، امور مالی نوآورانه و ظرفیت پروژه‌های بزرگ را برای تلاش‌های آفریقا برای گسترش زیرساخت‌های انرژی تجدیدپذیر خود به ارمغان می‌آورد.

در حالی که امارات سرمایه‌گذاری‌های قابل توجهی در زمینه انرژی سبز در آفریقا انجام می‌دهد، مخالفت‌ها و انتقادات قابل توجهی در برخی کشورها به‌ویژه در رابطه با «معاملات زمین جبران کربن» و تأثیرات اجتماعی-زیست‌محیطی بر جمعیت‌های محلی وجود دارد. در ادامه به نمونه‌هایی از مخالفت‌ها و انتقادات مطرح شده، اشاره می‌شود:

- در لیبیا، شرکت سرمایه‌گذاری مستقر در امارات، بلو کربن، پیش‌نویس توافق‌نامه‌ای را برای اجاره تقریباً ۱۰٪ از خاک این کشور برای تولید اعتبار کربن از طریق احیا و حفاظت از جنگل‌ها به مذاکره گذاشت. این پروژه به شدت توسط فعالان و احزاب مخالف مورد انتقاد قرار گرفت. سازمان‌های مردم‌نهاد می‌گویند امارات می‌خواهد از این توافق‌نامه برای «سبزشویی» انتشار کربن خود استفاده کند. همچنین آنها تحمیل امتیازات

بزرگ زمین بدون توافق با جوامع بومی محلی که در جنگل‌ها زندگی می‌کنند را محکوم کردند. این انتقادات بر اثرات نامطلوب احتمالی بر جمعیت‌های بومی و عدم شفافیت متمرکز بود (Procopio & Čok, 2024: 1; Giahue, 2023: 1).

- در کنیا، تانزانیا، زامبیا، زیمبابوه و طبق گزارش‌ها سایر کشورهای که بلو کربن و نهادهای مرتبط با امارات در آنجا به دنبال تولید اعتبار کربن از جنگل‌ها بوده‌اند، در مورد مزایای زیست‌محیطی این پروژه‌ها و نگرانی‌هایی در مورد تأثیر آن بر جوامع محلی و حقوق زمین وجود داشته است. منتقدان خواستار بازارهای کربن تنظیم‌شده‌تر و شفاف‌تر برای تضمین عدالت و پایداری هستند (Procopio & Čok, 2024: 1).

- مسائل حقوق بشری و ادعاهایی مبنی بر اخراج‌های اجباری مرتبط با تملک زمین توسط امارات در آفریقا، به عنوان مثال در لیبیا و کنیا نیز گزارش شده است که نگرانی‌های اجتماعی و سیاسی را در مورد نحوه و پیامدهای سرمایه‌گذاری‌های انرژی سبز و جبران کربن افزایش می‌دهد (Mahjoub, 2025: 1).

- برخی از آفریقایی‌ها نسبت به پویایی «غصب سبز»^۱ یا «استعمار کربن»^۲ هشدار می‌دهند، جایی که بازیگران بین‌المللی پروژه‌های جبران کربن در مقیاس بزرگ را در کشورهای آفریقایی بدون رضایت یا مزایای کافی محلی انجام می‌دهند و ترس از استثمار نواستعماری را تحت پوشش تأمین مالی سبز افزایش می‌دهند (Farah, 2021: 16 and 20).

این اختلافات نیاز به مشارکت فراگیرتر و شفاف‌تر در پروژه‌های سبز را برای جلوگیری از پیامدهای منفی برای جوامع آفریقایی برجسته می‌کند.

پیگیری گسترش نفوذ در پرتو نایب‌پروری منطقه‌ای

این عامل توضیح می‌دهد «چگونه امارات نفوذ خود را عملیاتی می‌کند». فراتر از ژئواکونومیک، امارات موفق شد شبکه‌هایی از نهادهای خصوصی و نیمه‌خصوصی را برای ارتباط با شکل‌دهندگان اجتماعی-سیاسی و اقتصادی در منطقه مدیریت کند. در حالی که به نظر می‌رسد ابوظبی از نظر داخلی کاملاً سلسله‌مراتبی است، بدین ترتیب یک پویایی

1. Green Grabbing
2. Carbon Colonialism

افقی تر از هسته و پیرامون پدیدار شد با شبکه‌هایی از افراد، شرکت‌ها و سازمان‌های دولتی که حول بنی فاطمه و مشاوران نزدیک آنها به عنوان مرکز این شبکه‌ها می‌چرخند. این شبکه همان محور نایبان منطقه‌ای است.

«محور نایبان منطقه‌ای» امارات شامل شبکه‌ای از بازیگران غیردولتی است که زیر پرچم ضدانقلاب به هم گره خورده‌اند. شبکه‌ای چندلایه از بازیگران غیردولتی خشونت طلب، سرمایه‌داران، بازرگانان، چهره‌های سیاسی و افراد بانفوذ را برای ایجاد پل‌های ارتباطی در کشورهایی که برای منافع ملی امارات ارزش استراتژیک دارند، سازماندهی کرده است. به طور متناقضی، نخبگان حاکم ابوظبی که آرزوی یک دولت قوی را در سر می‌پروراندند، شبکه‌ای از افراد قدرتمند ایجاد کرده‌اند که اتکای آنها به خشونت مسلحانه، بیشتر به بی‌ثبات کردن دولت‌های مرکزی و تضعیف حاکمیت دولت در سراسر آفریقا انجامیده است. امارات به عنوان یک کشور کوچک هیدروکربنی با تنها یک میلیون شهروند (و میلیون‌ها ساکن مهاجر دیگر)، به طور سنتی مجبور شده است که برای پر کردن شکاف‌های ظرفیتی، کشورداری را به نمایندگان خود واگذار کند. هنگامی که جاه‌طلبی‌های سیاست خارجی و امنیتی در طول بهار عربی شروع به گسترش کرد، اماراتی‌ها نیز به راه‌هایی برای اعمال نفوذ در خارج از کشور با حداقل حضور نیاز داشتند. ابوظبی به دنبال ابزاری مؤثر برای تبدیل دلارهای نفتی به نفوذ ژئوپلیتیکی بود. از قضا ترس از بازیگران انقلابی غیردولتی در سال ۲۰۱۱ بود که امارات را بر آن داشت تا با قاطعیت بیشتری به دنبال جایگزین‌هایی باشد که از طریق آنها بتواند انقلابیونی را که تهدید به سرنگونی مستبدان عرب از شمال آفریقا تا شام و خلیج فارس می‌کردند، مهار کند. بیش از همه، ابوظبی می‌خواست اخوان المسلمین و دیگر بازیگران اسلام‌گرای غیردولتی را که به نظر می‌رسید برای شکل دادن به نظم پس از انقلاب به بهترین شکل سازماندهی شده‌اند، مهار و تضعیف کند.

آنچه به عنوان جنگ علیه جامعه مدنی اسلامی و بازیگران غیردولتی اسلام‌گرا به بهانه مبارزه با «تروریسم» در بهار عربی آغاز شد، به یک استراتژی بزرگ وابستگی متقابل تسلیحاتی تبدیل شد. ابوظبی پس از توطئه موفقیت‌آمیز با ارتش مصر در سال ۲۰۱۳ برای

انجام کودتا برای سرنگونی تنها رئیس جمهور منتخب دموکراتیک در تاریخ مصر، اعتماد به نفس را به دست آورد تا از شبکه‌های خود برای بازسازی سیاست‌های اجتماعی منطقه استفاده کند.

چشم‌انداز کلی برای محمد بن زاید، رئیس جمهور امارات و برادرانش، جذب استراتژیک نخبگان سراسر خاورمیانه و آفریقا به مرکز امارات است. آنچه چین به عنوان یک بازی ژئواکونومیک انجام می‌دهد که به موجب آن، کشورها وابستگی متقابل به سرمایه‌گذاری‌ها و قدرت تجاری چین را توسعه می‌دهند، امارات به یک فضای ژئواستراتژیک گسترش یافته است که در آن جنگ‌سالاران، شبکه‌های قاچاق جنایتکار، بازرگانان و سرمایه‌گذاران به زیرساخت‌های امارات وابستگی پیدا می‌کنند. در عوض، ابوظبی می‌تواند از نفوذ خود برای به دست آوردن عمق استراتژیک در کشورهای مرتبط با منافع اصلی امارات استفاده کند.

در جایی که وزارتخانه‌های دفاع یا امور خارجه امارات فاقد ظرفیت ایجاد عمق استراتژیک هستند، نمایندگان (عمدتاً در بخش خصوصی در کشورهای مورد نظر) می‌توانند این شکاف را پر کنند. نفوذی که ابوظبی ایجاد می‌کند را می‌توان در ازای حمایت و ارتباط با قدرت‌های بزرگ با ایالات متحده، روسیه یا چین معامله کرد.

انگیزه‌های جدایی‌طلبی یا شورش در کشورهای بی‌ثبات، ناگزیر شبکه‌های منسجمی را ایجاد می‌کنند که در جوامع محلی ریشه دارند. امارات مانند پرورش بازیگران مسلح غیردولتی مرتبط با انگیزه‌های فرقه‌ای - عمدتاً مقاومت شیعه - توسط ایران، دریافت که جوامعی با انگیزه‌های قوی، برای میزبانی از بازیگران مسلح غیردولتی مناسب‌ترند. وقتی مشخص شد که نیروهای نیابتی آنها قادر به تصرف دولت مرکزی نیستند، امارات از بازی تفرقه‌بینداز و حکومت کن خوشحال شد. در لیبی، سودان، یمن و سومالی، بازیگران غیردولتی فرقه‌ای، همگی ادعاهای جایگزینی برای قلمرو و حاکمیت ایجاد کرده‌اند تا با دولت‌های مرکزی تحت حمایت سازمان ملل خود رقابت کنند.

شبکه‌هایی که ابوظبی سازماندهی کرده متنوع هستند. گره‌های موجود در شبکه‌ها، درجه زیادی از خودمختاری را حفظ می‌کنند و امارات از واگذاری برخی کنترل‌ها بر فعالیت‌های میدانی راضی است. ارتباطات بین شبکه‌های مختلف، افقی است نه عمودی، جایی که ابوظبی اغلب به عنوان کلید هماهنگی و اتصال گره‌های مختلف از شبکه‌های مختلف باقی می‌ماند.

در حالی که بخش عمده‌ای از توجه به محور جدایی طلبان امارات بر بازیگران غیردولتی نظامی - مانند ارتش ملی لیبی^۱ نیروهای پشتیبانی سریع در سودان^۲، نیروهای کمربند امنیتی^۳ در یمن یا نیروهای مسلح سومالی‌لند و نیروی پلیس دریایی پانتلند^۴ در سومالی - متمرکز است، یک لایه زیرین گسترده از شبکه‌های مالی، لجستیکی، تجاری و اطلاعاتی وجود دارد که آنها را سرپا نگه می‌دارد. شبکه‌های امنیتی شبه‌نظامیان مسلح، شورشیان و مزدوران توسط شبکه‌هایی از لجستیک‌ها^۵ و تاجران کالا پشتیبانی می‌شوند. علاوه بر این، شبکه‌های مالی به جانشینان اجازه می‌دهند تا کالاها و مواد معدنی را با دارایی‌های قابل تعویض بیشتر مبادله کنند.

شبکه‌های مالی همچنین به جانشینان، ابزارهایی برای دور زدن تحریم‌ها و خرید کالا، خدمات و اسلحه در امارات برای حمایت از سرمایه‌گذاری‌هایشان ارائه می‌دهند. شرکت‌های لجستیکی مستقر در امارات طیف وسیعی از وسایل نقلیه را برای ارسال پشتیبانی مادی و اسلحه به کشورهای مقصد و اطراف آن فراهم می‌کنند. شبکه‌های اطلاعاتی اینفلوئنسرها، شرکت‌های رسانه‌ای و متخصصان تبلیغات، روایت‌های لازم را برای تطهیر عملیات درون کشوری تولید می‌کنند. در واقع «محور جدایی طلبان با سیاست تفرقه‌بینداز و حکومت‌کن» توسط امارات، در لیبی در سال ۲۰۱۴ به آزمایش درآمد، در یمن به بلوغ رسید و گره‌های ریسمان آن به سودان و سومالی کنونی رسید (Krieg, 2025: 1).

-
1. Libyan National Army (LNA)
 2. Rapid Support Forces (RSF)
 3. Security Belt Forces (SBF)
 4. Puntland Maritime Police Force (PMPF)
 5. Logisticians

نتیجه گیری

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که تبیین الگوی نفوذ خارجی امارات در آفریقا را می‌توان از خلال مفهوم «خرده‌امپریالیسم» درک پذیر کرد؛ مفهومی که به رفتار دولت‌های میانی در ساختار بین‌الملل اشاره دارد، زمانی که در پی برون‌افکنی ظرفیت‌های اقتصادی، امنیتی و سیاسی خود به محیط‌های پیرامونی هستند. تحلیل چهار سازوکار اصلی - اقتصادمحوری، جاه‌طلبی‌های جایگاهی، مدیریت تنگناهای ژئوپلیتیکی و اتکای ابزاری به نایاب - نشان می‌دهد که این رفتار نه صرفاً محصول عوامل فرصت‌ساز محیطی، بلکه نتیجه هم‌افزایی میان محرک‌های ساختاری و راهبردهای عامدانه است. بر این اساس، الگوی مورد بررسی با منطق متعارف قدرت‌های متوسط تفاوت دارد و به سمت نوعی نقش‌آفرینی منطقه‌ای گسترش یافته متمایل می‌شود که هدف آن افزایش عمق راهبردی در خارج از محیط بلافصل است.

در سطح نظری، ادغام این چهار سازوکار در یک مدل منسجم کمک می‌کند تا پویایی‌های درونی «خرده‌امپریالیسم» به عنوان یک چارچوب تحلیلی روشن‌تر شود؛ به‌ویژه از آن جهت که نشان می‌دهد چگونه منطق انباشت اقتصادی، نیازهای امنیتی، جست‌وجوی منزلت بین‌المللی و ابزارهای نیابتی می‌توانند در قالب یک الگوی واحد عمل کنند. این مدل همچنین می‌تواند به فهم رفتار سایر بازیگران میانی در مناطق دیگر کمک کند و امکان مقایسه تطبیقی را فراهم آورد. جمع‌بندی نهایی پژوهش آن است که برای تحلیل الگوهای نفوذ فرامرزی دولت‌های کوچک و متوسط، مطالعه سازوکارمحور و چندسطحی - به جای رویکردهای تک‌عاملی - ظرفیت تبیینی بیشتری دارد و مسیر مناسبی برای پژوهش‌های آتی می‌گشاید.

این رویکرد چندوجهی تضمین می‌کند که امارات می‌تواند منافع اقتصادی خود را تضمین کند، چالش‌های پیچیده ژئوپلیتیکی را مدیریت کند و روابط دیپلماتیک پایداری را که برای حفظ نفوذ جهانی و استقلال استراتژیک آن در بحبوحه عدم قطعیت‌های منطقه‌ای و رقابت‌های بین‌المللی ضروری است، ایجاد کند. این استراتژی ترکیبی همچنین منعکس‌کننده واکنش رهبری امارات به تغییرات ژئوپلیتیکی پس از بهار عربی و لزوم

اعمال نفوذ فراتر از خلیج فارس با ایجاد تعادل بین تنوع اقتصادی و تلاش‌های امنیتی و دیپلماتیک در آفریقا است. این عوامل نه ارزش یا هنجارند و نه صرفاً ساختارهای راهبردی، بلکه ترکیبی از شرایط تاریخی، تأثیرات قدرت‌های خارجی، سیاست‌های منطقه‌ای و داخلی و اهداف بلندمدت امارات هستند که به شکل‌گیری ماهیت چندوجهی سیاست خارجی این کشور کمک می‌کنند.

بررسی رفتار فرامرزی امارات در پرتو الگوی خرده‌امپریالیسم همچنین نشان می‌دهد که سیاست خارجی این دولت به شدت نسبت به معادلات امنیتی محیط پیرامونی حساس است. نوسانات ژئوپلیتیکی، تغییر موازنه‌های منطقه‌ای و بروز مخاطرات مرتبط با مسیرهای انرژی یا تجارت بین‌المللی می‌توانند ساختار فرصت‌ها و محدودیت‌های امارات را دگرگون کنند و بر نحوه توزیع سرمایه‌گذاری‌ها، اولویت‌بندی امنیتی یا شیوه‌های مدیریت ریسک آن در محیط‌های دوردست مانند آفریقا اثر بگذارند. از این منظر تحولات منطقه‌ای نه به عنوان متغیرهای توصیفی، بلکه به مثابه ضریب‌های راهبردی عمل می‌کنند که جهت و شدت سازوکارهای چهارگانه خرده‌امپریالیسم - اقتصادی، جایگاهی، ژئوپلیتیکی و نیابتی - را تعدیل یا تقویت می‌کنند. چنین نگاهی به پژوهشگران امکان می‌دهد تا رابطه میان سیاست خارجی برون‌منطقه‌ای امارات و پویایی‌های امنیتی پیرامونی آن را در قالب یک چارچوب تحلیلی کلان‌تری مفهوم‌پردازی کنند، بی‌آن‌که به جزئیات رخدادهای خاص وارد شوند.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

ORCID

Najme Pouresmaili

<https://orcid.org/0000-0001-7211-0274>

منابع

- هدایتی شهیدانی، مهدی و بابایی، محمدرضا، (۱۴۰۰)، «ائتلاف شکننده و رقابت سیاسی امارات و عربستان در یمن (۲۰۱۵-۲۰۲۰)»، پژوهش‌های راهبردی سیاست، دوره ۱۰، شماره ۳۸، ۲۵۴-۲۲۷،
<https://doi.org/10.22054/qpps.2021.56691.2700>.
- جعفری فر، احسان و خانی، مهدی، (۱۳۹۹)، «نفوذ منطقه‌ای امارات متحده عربی در غرب آسیا و شمال آفریقا»، محیط شناسی راهبردی جمهوری اسلامی ایران، دوره ۴ شماره ۲، ۲۶-۹.
- مؤمنی، مجیدرضا و دمیرچی، فاطمه، (۱۴۰۴)، «تأثیر جهانی شدن بر سیاست گذاری اقتصاد سبز در کشورهای عرب حاشیه خلیج فارس: مطالعه موردی عربستان و امارات (۲۰۱۵-۲۰۲۴)»، پژوهش‌های راهبردی سیاست، دوره ۱۴، شماره ۵۴، ۳۱۲-۲۶۳،
<https://doi.org/10.22054/qpps.2025.84820.3588>.
- پوراسمعیلی، نجمیه، (۱۴۰۳)، «آفریقا در اسناد بالا دستی سیاست خارجی امارات متحده عربی»، مطالعات بنیادین و کاربردی جهان اسلام، دوره ۶، شماره ۴، ۸۶-۵۵،
[doi: 10.22034/fasiw.2025.488092.1404](https://doi.org/10.22034/fasiw.2025.488092.1404).
- رفیعی قهساره، ابوذر، (۱۴۰۲)، «هماهنگ ساختن مذهب با سیاست خارجی؛ مطالعه موردی امارات متحده عربی»، پژوهش‌های راهبردی سیاست، دوره ۱۲، شماره ۴۵، ۲۴۰-۲۰۹،
<https://doi.org/10.22054/QPSS.2023.64112.2941>.

References

- Africa Global News, (2025), "UAE Powers Africa's Green Transition with Bold Renewable Energy Investments", <https://africaglobalnews.com/uae-powers-africas-green-transition-with-bold-renewable-energy-investments>.
- Americans for Democracy & Human Rights in Bahrain (ADHRB), (2024), "The United Arab Emirates' Unethical Foreign Policy in Africa. ADHRB, <https://www.adhrb.org/2024/07/the-united-arab-emirates-unethical-foreign-policy-in-africa>.
- Badi, E, (2024), "Sudan is Caught in a Web of External Interference", So Why is the International Response Lacking? Atlantic Council, <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/sudan-rsf-saf-uae-intervention>.

- Bakir, A, (2024), “How Ethiopia's Red Sea Deal could Impact Israel, Egypt, and the UAE”, *New Arab*, [https:// www. newarab. com/ analysis/ how- israel-egypt-and-uae-view-ethiopias-red-sea-deal](https://www.newarab.com/analysis/how-israel-egypt-and-uae-view-ethiopias-red-sea-deal).
- Carrera Espriu, B, (2025), “UAE’s Africa Push Prompts Cautious Optimism”, *African Business*, <https://african.business/2025/03/trade-investment/uaes-africa-push-prompts-cautious-optimism>.
- Cohen, P, (2025), “U.A.E. is Pouring Money into Africa”, Seeking Resources and Power, *The New York Times*, [https:// www. nytimes. com/2025/05/17/business/uae-africa-finance.html](https://www.nytimes.com/2025/05/17/business/uae-africa-finance.html).
- CVML, (2024), “UAE’s New Strategic Sectors for FDI: Exploring the Diversification Through Green Energy”, *Advanced Technologies and Healthcare*, <https://cvml.com/publications/uaes-new-strategic-sectors-for-fdi-exploring-the-diversification-through-green-energy-advanced-technologies-and-healthcare>.
- Dutt D’Cunha, S, (2025), “The UAE Has Global AI Ambitions And a Long-term Strategy to Match”, *Fast Company Middle East*, [https:// fastcompanyme. com/ technology/ the-uae-has-global-ai-ambitions-and-a-long-term-strategy-to-match](https://fastcompanyme.com/technology/the-uae-has-global-ai-ambitions-and-a-long-term-strategy-to-match).
- Energy Capital & Power, (2025), “United Arab Emirates (UAE) Investments Drive African Mining Growth”, [https:// energycapitalandpower. africa-newsroom. com/ press/ united-arab-emirates- uae-investments-drive-african-mining-growth?lang=en](https://energycapitalandpower.africa-newsroom.com/press/united-arab-emirates-uae-investments-drive-african-mining-growth?lang=en).
- Eltahir, N, (2022), “Exclusive: UAE to Build Red Sea Port in Sudan in \$6 Billion Investment Package”, *Reuters*, [https:// www. reuters. com/ world/ middle- east/ exclusive- uae- build-red-sea-port-sudan-6-billion-investment-package-2022-06-20](https://www.reuters.com/world/middle-east/exclusive-uae-build-red-sea-port-sudan-6-billion-investment-package-2022-06-20).
- Farah, A. O, (2021), The UAE’s Foreign Policy in the Horn of Africa: The Role of Soft Power in UAE’s Foreign Policy Towards Ethiopia and Somalia, Master’s Thesis, Malmö University, DiVA Portal, [https://www.diva-portal. org/ smash/ get/ diva2: 1564383/ FULLTEXT01. pdf](https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1564383/FULLTEXT01.pdf), (16 June 2025)

- Farmlandgrab.org, (2009), “UAE Company Leases Farmland in Morocco”, [https:// www. farmlandgrab. org/ post/9118-uae-company-leases-farmland-in-morocco](https://www.farmlandgrab.org/post/9118-uae-company-leases-farmland-in-morocco).
- Frantz, A, (2025), “The UAE’s Ever-Expanding Footprint in Africa”, *IPS-Journal*, [https:// www. ips- journal. eu/topics/foreign-and-security-policy/ the-uaes-ever-expanding-footprint-in-africa-8063](https://www.ips-journal.eu/topics/foreign-and-security-policy/the-uaes-ever-expanding-footprint-in-africa-8063).
- Gebru, M. K, (2025), “The United Arab Emirates Engagement in Ethiopia: Implications for the Horn of Africa’s Geopolitical and Security Landscapes (Policy Brief No. 35)”, *Megatrends Afrika*, [https:// www.swp-berlin.org/ assets/ afrika/ publications/ policybrief/ MTA-PB35_ UAE_ Engagement_in_ Ethiopia_ Gebru_ Korrektur.pdf](https://www.swp-berlin.org/assets/afrika/publications/policybrief/MTA-PB35_UAE_Engagement_in_Ethiopia_Gebru_Korrektur.pdf).
- Giahyue, J. H, (2023), “International NGOs Call for Halt to Blue Carbon Deal”, *The Daylight*, <https://thedaylight.org/2023/07/24/international-ngos-call-for-halt-to-blue-carbon-deal>.
- Hamill-Stewart, C, (2025), “Emirati Food Business Buys one of Egypt’s Biggest Farms”, *Arabiangulf Business Insight*, [https://www. agbi. com/ agriculture/2025/08/emirati-food-business-buys-one-of-egypts-biggest-farms](https://www.agbi.com/agriculture/2025/08/emirati-food-business-buys-one-of-egypts-biggest-farms).
- Hultberg, L, (n.d.), “Can the UAE Solve the GERD Dilemma?”, *Gulf International Forum*, [https:// gulfif.org/ can- the- uae- solve-the-gerd-dilemma](https://gulfif.org/can-the-uae-solve-the-gerd-dilemma).
- Krieg, A, (2025), “How Abu Dhabi Built an Axis of Secessionists Across the Region”, *Middle East Eye*, [https:// www. middleeasteye.net/big-story/abu-dhabi-built-axis-secessionists-across-region-how](https://www.middleeasteye.net/big-story/abu-dhabi-built-axis-secessionists-across-region-how).
- Lahai, A. B, (2020), “Sierra Leone: UAE Company to Invest in Rice Production in Lokomasama”, *Premier Media SL*, [https://www. premiermedia-sl.com/sierra-leone-uae-company-to-invent-in-rice-production-in-lokomasama](https://www.premiermedia-sl.com/sierra-leone-uae-company-to-invent-in-rice-production-in-lokomasama).
- Mahjoub, H, (2025), “The Emerging Sub-Imperial Role of the United Arab Emirates in Africa”, *Transnational Institute*, [https:// www.](https://www.)

tni.org/en/article/the-emerging-sub-imperial-role-of-the-united-arab-emirates-in-africa.

- Marini, R. M, (1972), “Brazilian Subimperialism”, *Monthly Review*, Vol. 23, No. 9, https://doi.org/10.14452/MR-023-09-1972-02_2.
- Marini, Ruy Mauro, (1977), “La acumulación capitalista mundial y el subimperialismo”, en *Cuadernos Políticos (México)*, N° 12, abril-junio 1977.
- Marini, R. M, (2023), “World Capitalist Accumulation and Sub-Imperialism”, *Cosmonaut Magazine*, <https://cosmonautmag.com/2023/05/world-capitalist-accumulation-and-sub-imperialism-by-ruy-mauro-marini>.
- Masdar, (2023), “Masdar Advances 10GW Africa Growth Plan”, <https://masdar.ae/en/news/newsroom/masdar-advances-10gw-africa-growth-plan>.
- Mohammed bin Rashid, (2023), “Mohammed Bin Rashid Launches Dubai Economic Agenda ‘D33’ with Total Economic Targets of AED 32 Trillion over the Next 10 Years”, Retrieved from <https://sheikhmohammed.ae/en-us/news/details?nid=29040>, (6 May 2025).
- Molavi, A, (2022), “The “Economy First” Doctrine: Projects of the 50 and the Business Impact of the U.A.E.’s Recent Foreign Policy shift. U.S.-U.A.E”, *Business Council*, <https://usuaebusiness.org/wp-content/uploads/2022/02/The-Economy-First-Doctrine.pdf>.
- Mosley, J, (2024), “Ethiopia’s Quest for Sea Access and the Question of Somali Sovereignty”, *African Arguments*, <https://africanarguments.org/2024/02/ethiopias-quest-for-sea-access-and-the-question-of-somali-sovereignty>.
- Nambiar, S, (2023), “UAE’s EAP Plans Multimillion-Dollar Wheat Farm Project in Ethiopia”, *Tea Factory in Uganda*, Farmlandgrab. org. <https://www.farmlandgrab.org/post/31813-uae-s-eap-plans-multimillion-dollar-wheat-farm-project-in-ethiopia-tea-factory-in-uganda>.

- Ngounou, B, (2010), “Madagascar NGOs Oppose Transfer of 60,000 ha of Land to Elite Agro LLC”, Farmlandgrab.org, [https:// www.farmlandgrab. org/ post/ 29454-madagascar-ngos-oppose-transfer-of-60-000-ha-of-land-to-elite-agro-llc](https://www.farmlandgrab.org/post/29454-madagascar-ngos-oppose-transfer-of-60-000-ha-of-land-to-elite-agro-llc).
- Payton, B, (2023), “UAE is Ready with Money and Technology to Help Africa with Its Transformation”, *African Business*, [https:// african.business/ 2023/09/ energy- resources/ uae- is- ready-with-money-and-technology-to-help-africa-with-its-transformation](https://african.business/2023/09/energy-resources/uae-is-ready-with-money-and-technology-to-help-africa-with-its-transformation).
- Procopio, M & Čok, C, (2023), “Green Synergies: How the EU, The UAE and Africa Can Cooperate on Energy”, *European Council on Foreign Relations*, [https:// ecfr. eu/ article/ green-synergies-how-the-eu-the-uae-and-africa-can-cooperate-on-energy](https://ecfr.eu/article/green-synergies-how-the-eu-the-uae-and-africa-can-cooperate-on-energy).
- Procopio, M & Čok, C, (2024), “Beyond Competition: How Europe Can Harness the UAE’s Energy Ambitions in Africa”, *European Council on Foreign Relations*, <https://ecfr.eu/publication/beyond-competition-how-europe-can-harness-the-uaes-energy-ambitions-in-africa/#infrastructure>.
- Rinaldi, A. S, (2024), “How Sudan's RSF Became a Key Ally for the UAE’s Logistical and Corporate Interests”, *Middle East Eye*, <https://www.middleeasteye.net/news/sudan-rsf-key-ally-uae-logistical-and-corporate-interests>, (24 June 2025).
- Rumley, G, (2022), “Unpacking the UAE F-35 Negotiations”, *The Washington Institute*, [https:// www. washingtoninstitute. org/policy-analysis/unpacking-uae-f-35-negotiations](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/unpacking-uae-f-35-negotiations).
- Szalai, M, (2025), “The GCC between Competition and Coordination Amid Regional Instability (CRU Report)”, *Netherlands Institute of International Relations ‘Clingendael’*, [https:// www. clingendael.org/sites/ default/ files/ 2025-01/GCC%20 Report%20-%20between%20 competition%20andcoordination.pdf](https://www.clingendael.org/sites/default/files/2025-01/GCC%20Report%20-%20between%20competition%20andcoordination.pdf).
- The Online Kenyan, (2025), “Kenya Signs Deal with UAE Firm to Develop 180,000 Acres in Galana-Kulalu”, *The Online Kenyan*, <https://www.theonlinekenyan.com/read/story/567271>.

- UAE Food Platform, (2024), “The UAE’s Ambitious Push: Boosting the Food and Agriculture Sector for Economic Growth and Food Security”, <https://uaefoodplatform.com/the-uaes-ambitious-push-boosting-the-food-and-agriculture-sector-for-economic-growth-and-food-security-2>.
- UAE Government, (2025), “UAE in the Future”, <https://u.ae/en/about-the-uae/uae-in-the-future/uae-future>.
- UAE Ministry of Energy and Infrastructure, (2025), “UAE Advances as Global Maritime Power through System of Legislation”, *Investments*, [https:// www. moei. gov. ae/ en/ media- center/ news/23/6/2025/uae-advances-as-global-maritime-power-through-system-of-legislation-investments](https://www.moei.gov.ae/en/media-center/news/23/6/2025/uae-advances-as-global-maritime-power-through-system-of-legislation-investments).
- U.S. Department of Commerce, (2025), “United Arab Emirates – Renewable Energy and Clean Energy”, *International Trade Administration*, [https:// www. trade. gov/ country-commercial-guides/united-arab-emirates-renewable-energy-and-clean-energy-0](https://www.trade.gov/country-commercial-guides/united-arab-emirates-renewable-energy-and-clean-energy-0).
- Van Veen, E, (2020), “Assessing Geopolitical Consequences”, In *Coming out and Breaking out* (pp. 68-85), *Clingendael Institute*, [https:// www. clingendael. org/pub/ 2020/ coming- out- and-breaking-out/6-assessing-geopolitical-consequences](https://www.clingendael.org/pub/2020/coming-out-and-breaking-out/6-assessing-geopolitical-consequences).
- Wigell, M., Scholvin, S & Aaltola, M, (2019), *Geo-economics and Power Politics in the 21st Century*, London & New York: Routledge.
- World Economic Forum's World Scenarios Series, (2025), “The United Arab Emirates and the World: Scenarios to 2025”, *World Economic Forum*, [https:// www3. weforum. org/docs/ WEF_ Scenario_ UAE World2025_Report_2010.pdf](https://www3.weforum.org/docs/WEF_Scenario_UAE_World2025_Report_2010.pdf).

In Persian

- Hedayati Shahidani, M & Babaie, M. R, (2021), “The Fragile Coalition and Political Competition UAE and Saudi Arabia in Yemen (2015–2020)”, *Political Strategic Studies*, Vol. 10, No. 38, 227–254. <https://doi.org/10.22054/qps.2021.56691.2700>. [In Persian]

- Jafari Far, E & Khani, M, (2022), “Regional Influence of the United Arab Emirates in West Asia and North Africa”, *Quarterly Journal of Strategic Environment of the Islamic Republic of Iran*, Vol. 4, No. 2, 9–26. https://jse.sndu.ac.ir/article_2142.html?lang=en. [In Persian]
- Momeni, M & Damirchi, F, (2025), “The Impact of Globalization on Green Economy Policymaking in the Arab States of the Persian Gulf: The Case of Saudi Arabia and the UAE (2015–2024)”, *Political Strategic Studies*, Vol. 14, No. 54, 263–312. <https://doi.org/10.22054/qps.2025.84820.3588>. [In Persian]
- PourEsmaeili, N, (2025), “Africa in the Top Documents of the United Arab Emirates' Foreign Policy”, *Fundamental and Applied Studies of the Islamic World*, Vol. 6, No. 4, 55–86. doi: 10.22034/fasiw.2025.488092.1404. [In Persian]
- Rafiee Ghohsareh, A, (2023), “Aligning Religion with Foreign Policy: A Case Study of the United Arab Emirates”, *Political Strategic Studies*, Vol. 12, No. 45, 209–240. <https://doi.org/10.22054/QPSS.2023.64112.2941>. [In Persian]

استناد به این مقاله: پوراسمعیلی، نجمیه، (۱۴۰۵)، «تبیین الگوی خرده‌امپریالیسم امارات در آفریقا؛ منطق اقتصادی، ژئوپلیتیکی و جاه‌طلبی‌های جهانی و سازوکار نیروهای نیابتی»، پژوهش‌های راهبردی سیاست، دوره ۱۵، شماره ۵۸، ۳۶۳–۳۲۱.

Doi: 10.22054/qps.2026.88797.3691

Quarterly of Political Strategic Studies is licensed under a Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International License